

Ministerstvo financií SR

**Správa o makroekonomickom prostredí
a vývoji verejných financií SR za prvý polrok
2004 a predikcia do konca roka**

Bratislava 30. august 2004

OBSAH

ÚVOD	2
I. VÝVOJ MAKROEKONOMICKÉHO PROSTREDIA.....	2
I.1. Vonkajšie prostredie.....	2
I.2. Domáce očakávania.....	4
I.3. Prehľad súčasných trendov.....	7
I.3.1. Hospodársky rast.....	7
I.3.2. Trh práce	11
I.3.3. Menové ukazovatele a finančné trhy.....	13
I.4. Aktualizácia makroekonomických prognóz.....	17
I.4.1. Zmeny v prognóze.....	17
I.4.2. Porovnanie s prognózami iných inštitúcií	18
II. VÝVOJ VEREJNÝCH FINANCIÍ	20
II.1. Štátny rozpočet.....	21
II.1.1. Daňové príjmy.....	21
II.1.2. Nedaňové a ostatné príjmy	24
II.1.3. Výdavky	24
II.2. Ostatné subjekty verejných financií	26
II.2.1. Sociálna poisťovňa	26
II.2.2. Iné zložky verejných financií	26
Fond národného majetku.....	26
Veriteľ	26
III. AKTUÁLNY ODHAD SALDA VEREJNEJ SPRÁVY V METODIKE ESA 95 na rok 2004.....	27
PRÍLOHA	28

ÚVOD

Informácie zverejnené v priebehu prvého polroku 2004 potvrdzujú **pozitívne smerovanie tak makroekonomických ako aj fiškálnych indikátorov.**

V makroekonomickej oblasti **došlo k revízií** odhadov MF SR v porovnaní s východiskami rozpočtu verejnej správy na roky 2005 až 2007. Úpravy prognózy však neprinášajú negatívne riziká pre pozíciu verejných financií v roku 2004, skôr naopak, vývoj je mierne lepší než sa predpokladalo. Posledné čísla potvrdzujú pôvodné predpoklady o vývoji vnútorných a vonkajších podmienok - znaky oživenia svetovej ekonomiky sú čoraz viditeľnejšie a pozitívne trendy pokračujú aj na Slovensku. Rast exportu tovarov v prvej polovici 2004 bol naďalej silný, mzdy aj spotreba rástli rýchlejšie ako sa očakávalo a nezamestnanosť podľa disponibilného počtu klesla. Pokračuje rast produkcie v priemysle a stavebníctve a na rozdiel od roku 2003 reálne rástli aj maloobchodné tržby. Konjunkturálne prieskumy svedčia o optimistických očakávaniach – výrazne sa zlepšuje indikátor dôvery v stavebníctve súvisiaci s očakávaným rastom zamestnanosti a dopytu po stavebnej produkcii, spotrebiteľskej dôvery a indikátory za priemysel a maloobchod sa pohybujú nad dlhoročným priemerom. Naďalej sa dá skonštatovať, že sú položené dobré základy pre zdravý, vysoký a udržateľný rast slovenskej ekonomiky.

V oblasti verejných financií boli najväčším rizikom pri tvorbe rozpočtu daňové príjmy. Daňová reforma totiž zmenila celý systém a bolo mimoriadne ťažké odhadnúť reakcie a zmeny v správaní sa ekonomických subjektov. MF SR sa preto snažilo postaviť odhady mierne konzervatívne. Daňové príjmy za prvý polrok dávajú lepší obraz najmä o priamych daniach, kde sa dá jednoznačne potvrdiť pozitívny trend. V oblasti nepriamych daní vidieť zmiešané signály a hotovostný výpadok z titulu vstupu do EÚ komplikuje predovšetkým prognózu DPH. Celkový obraz je však pozitívny a hovorí o tom, že v tomto roku je možné očakávať vyššie príjmy z daní o 2,6 mld. Sk na akruálnej báze a o viac ako 6 mld. Sk na hotovostnej báze. Z pohľadu medzinárodných metodík je dôležitý údaj na akruálnej báze.

Na druhej strane, vývoj v Sociálnej poisťovni je horší oproti pôvodným predpokladom, čo samozrejme znižuje manévrovací priestor pre použitie dodatočných daňových príjmov. Navyše, treba počítať aj s niektorými výdavkovými titulmi, s ktorými sa pri tvorbe rozpočtu neuvažovalo. Príkladom je investícia KIA, jednorazových 1000 Sk pre dôchodcov alebo napríklad dofinancovanie regionálneho a vysokého školstva.

Ak zhodnotíme pozitívne a negatívne vplyvy na vývoj verejných financií v tomto roku, môžeme skonštatovať, že hlavný cieľ vlády – udržať deficit všeobecnej vlády pod 3,9% z HDP – je naďalej reálny, pričom súčasný odhad je na úrovni 3,85% z HDP.

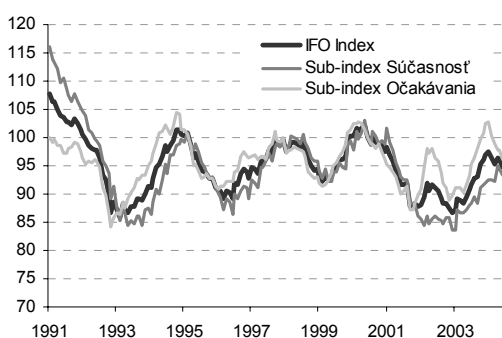
I. VÝVOJ MAKROEKONOMICKÉHO PROSTREDIA

I.1. Vonkajšie prostredie

Hoci makroekonomické údaje o vývoji v druhom štvrťroku potvrdili nastúpenú cestu obnovy svetovej ekonomiky, geopolitická situácia, vysoké ceny ropy a obavy z ich vplyvu na spomalenie globálneho ekonomického rastu viedli investorov a ekonómov k opatrnosti. Z pohľadu jednotlivých regiónov v obnove ekonomického rastu hlavnú rolu stále zohráva americká ekonomika, ktorej priaznivé makroekonomické výsledky potvrdili fázu konjunktúry a umožnili FEDu otvoriť etapu zvyšovania úrokových sadzieb z ich 46-ročných miním. Eurozóna naďalej zaostáva a Európska komisia odporúča viacerým krajinám rýchlejšie uskutočňovať štrukturálne reformy.

V priebehu druhého štvrťroka indikátory podnikateľskej i spotrebiteľskej dôvery (predovšetkým tie americké) viackrát prekonalí očakávania trhu. I keď občas zaznamenávajú korekcie, z dlhodobého hľadiska sú na pomerne silných úrovniach. Výrazný rast zaznamenal napríklad americký Chicago PMI index, zachytávajúci dôveru v spracovateľskom priemysle, ktorý v apríli vzrástol na 63,9 bodu z marcových 57,6 bodu a v máji sa nečakane posunul na silných 68 bodov. Podnikateľská nálada v Európe však vykazuje horšie výsledky. Kľúčový nemecký indikátor podnikateľskej klímy - IFO index, mapujúci situáciu v štyroch sektoroch (priemysel, stavebníctvo, veľkoobchod a maloobchod), zaznamenal v júni prepad na 94,6 bodu z májových 96 bodov. Index zaznamenal pokles v obidvoch svojich zložkách – v hodnotení súčasnej situácie i v očakávaniach pre nasledujúcich 6 mesiacoch. Sub-index podnikateľských očakávaní klesá už od začiatku roka. Pokles možno pripísať rastu nezamestnanosti vyvolávajúcemu obavy podnikateľov z vývoja domáceho dopytu. I napriek oživeniu v priemysle, rizikom zostávajú pretrvávajúce nepokoje na Blízkom východe a rast cien ropy, ovplyvňujúci inflačné očakávania s vplyvom na menovú politiku a úrokové sadzby.

IFO index (2000=100, sezónne očistené)

Zdroj: IFO Business Survey

Cena ropy BRENT (USD/bl)

Zdroj: Reuters

Geopolitická situácia, hrozba teroristických útokov, nedostatok zásob a špekulácie o raste ceny ropy, to všetko prispelo k tomu, že sa cena americkej ropy v máji dostala na 21-ročné maximá (42 USD/bl). Situáciu dočasne upokojilo júnové zasadnutie ropného kartelu OPEC, ktorý odsúhlasil zvýšenie ťažby ropy od začiatku júla o 8% (2 mil. bl/deň), pričom oficiálne produkčné kvóty by sa od 1. augusta mali zvýšiť o ďalších 0,5 mil. bl/deň. Za predpokladu, že sa geopolitická situácia na Blízkom východe nezhorší, problémy niektorých súkromných spoločností v Rusku sa vyriešia a že krajiny dodržia plánované zvýšenie ťažby, možno v ďalších mesiacoch očakávať mierny pokles ceny ropy.

Spojené štáty

Obnovu svetovej ekonomiky naďalej ťahajú Spojené štáty, ktorých ekonomika v prvom štvrťroku vzrástla o 3,9% (q/q analizovane). Doteraz najslabší bod oživenia tejto ekonomiky - trh práce - v druhom štvrťroku viackrát pozitívne prekvapil trh. I keď mesačné výsledky vykazujú ešte určitú volatilitu, trend zlepšenia pretrváva. Navyše, najnovšie čísla o počte novovytvorených pracovných miest, ako aj revízie z predchádzajúcich mesiacov svedčia o zlepšujúcej sa situácii, hoci miera nezamestnanosti stagnuje už pár mesiacov na úrovni 5,6 %. Rizikom vo vývoji americkej ekonomiky naďalej ostáva nadmerný dvojité deficit. Deficit bežného účtu na HDP prekročil v druhom štvrťroku 5%, keďže nerovnomerné oživenie svetovej ekonomiky vedie k vyššiemu rastu dovozov ako vývozov.

Eurozóna

Oživenie svetovej ekonomiky podnietilo v druhom štvrťroku aj rast ekonomiky eurozóny, medziročne o 1,3%. Hlavným zdrojom rastu bol čistý export, pričom pozitívny vývoj zaznamenala i domáca spotreba. Rast ekonomiky eurozóny napriek tomu stále nepostačuje na tvorbu nových pracovných miest a vo viacerých krajinách, vrátane Nemecka, rezonuje problém zvyšujúcej sa nezamestnanosti. Relatívne vysoká miera nezamestnanosti v eurozóne už niekoľko mesiacov stagnuje na úrovni 9,0% a bez zlepšenia na trhu práce nebude krehké oživenie domácej spotreby dlhodobo udržateľné.

Výhľad pre ekonomiku eurozóny v druhom polroku zostáva pozitívny a aj naďalej sa bude opierať o oživenie globálnej ekonomiky. Európska komisia odhaduje rast ekonomiky eurozóny v roku 2004 na 1,7%, ktorý by mal v ďalšom roku akcelerovať na 2,3%. Rizikom zostáva geopolitická situácia a prípadné cenové šoky ropy, ktoré by mohli ohroziť oživenie svetovej ekonomiky a vonkajší dopyt eurozóny. Veľa závisí predovšetkým od dynamiky najväčších ekonomík – Nemecka a Francúzska.

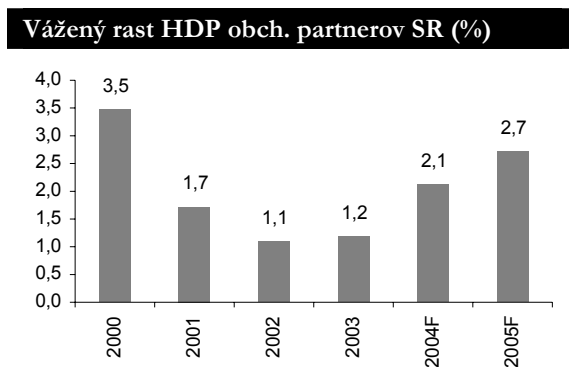
Česká republika

Medziročný rast českej ekonomiky v prvom štvrtroku (3,1%) bol naďalej ťahaný predovšetkým domácou spotrebou podporovanou nízkymi úrokovými sadzbami a vyšším než očakávaným rastom reálnych miezd. V priebehu roka možno očakávať, že spomalenie spotrebiteľského dopytu bude kompenzovať rast investícií. Oživenie ekonomiky spolu s medzikvartálne zrýchleným rastom reálnych miezd môže spôsobiť inflačné tlaky, a preto v závere štvrtroka česká centrálna banka pristúpila k zvýšeniu úrokových sadzieb o 25 základných bodov na 2,25%. V závislosti od vývoja inflácie možno v druhom polroku očakávať ich ďalšie zvyšovanie.

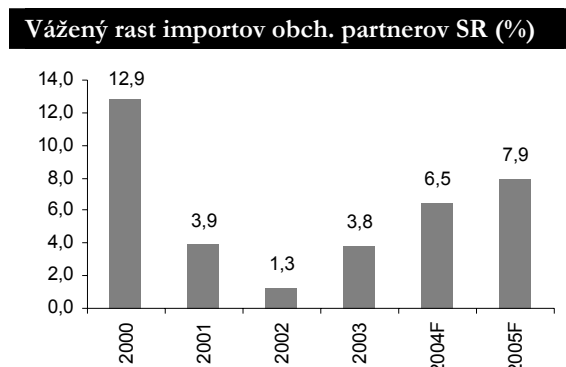
Očakávaný ekonomický rast vo vybraných krajinách			
	2003	2004F	2005F
USA	3,1%	4,2%	3,2%
Eurozóna	0,4%	1,7%	2,3%
Japonsko	2,7%	3,4%	2,3%
Nemecko	-0,1%	1,5%	1,8%
Česká republika	2,9%	2,9%	3,4%

Zdroj: European Commission 2004 Spring forecasts

Vzhľadom na otvorenosť ekonomiky SR z oživenia svetovej ekonomiky by malo prostredníctvom vonkajšieho dopytu profitovať i Slovensko. Kým v posledných rokoch exportom vážený reálny rast HDP¹ najvýznamnejších obchodných partnerov Slovenska zaznamenal výrazný pokles, v nasledujúcich rokoch by mal podľa predikcií OECD akcelerovať z 1,2% v roku 2003 na 2,7% v roku 2005. Zrýchlenie ekonomického rastu týchto krajín by malo vytvoriť väčší priestor na strane ich dopytu. Z tohto dôvodu možno očakávať rast ich dovozov, a teda aj exportov zo Slovenska.

Zdroj: OECD, MF SR

Zdroj: OECD, MF SR

I.2. Domáce očakávania

Pohyb **indikátora ekonomického sentimentu (IES)**, t.j. agregovaného indikátora domácich krátkodobých očakávaní v priemysle, stavebníctve, maloobchode a očakávanej spotrebiteľskej dôvery (na tri mesiace dopredu) bol v prvom štvrtroku 2004 poznačený dočasným výkyvom smerom nadol,

¹ Ako váhy boli použité podiely jednotlivých krajín na exporte Slovenska. V rokoch 2004-2007 boli použité váhy z roku 2003.

pravdepodobne ako odraz očakávaných vplyvov zvyšovania regulovaných cien a úprav nepriamych daní. V druhom štvrťroku sa však indikátor posunul nad dlhodobý priemer a vykazuje rastúci trend. Na jeho raste sa v priemere za druhý štvrťrok podieľajú všetky zložky okrem priemyslu.

Očakávania v jednotlivých sektoroch

Indikátor dôvery v priemysle², ktorý má 40%-nú váhu v celkovom IES (všetky ostatné čiastkové indikátory majú váhu po 20%), od februára v dôsledku nedostatočnej úrovne celkového dopytu a dopytu v zahraničí (najmä vo výrobe dopravných prostriedkov) postupne klesal, pohyboval sa však stále nad jeho dlhodobým priemerom 4,2%. Očakávania v priemysle teda v priemere za 2. kvartál v porovnaní s 1. kvartálom poklesli, v júni sa však tento krátkodobý trend zastavil a počítame s ich ďalším rastom. Optimistické očakávania v priemysle sú hlavne dôsledkom priaznivejších hodnotení trendu produkcie a očakávanej produkcie v nasledujúcich mesiacoch.

Klesajúci trend **indikátora dôvery v stavebníctve**³ v roku 2003 sa na začiatku tohto roka zastavil a od februára výrazným tempom rastie. K jeho vývoju prispievajú hlavne trendy očakávaného počtu zamestnancov⁴, očakávanej stavebnej aktivity a celkovej ekonomickej situácie.

Indikátor dôvery v maloobchode⁵ sa v roku 2003 pohyboval okolo hodnoty svojho dlhodobého priemeru 11,3%, avšak na začiatku roka 2004 výrazne poklesol až na záporné hodnoty. Súvisí to predovšetkým s obavami z veľkého vplyvu zjednotenia sadzieb DPH a zvyšovania regulovaných cien na spotrebiteľský dopyt⁶. Vplyvom očakávanej podnikateľskej situácie a tržieb indikátor od februára indikátor opäť postupne rástol a v 2. štvrťroku dosiahol znovu úroveň nad dlhodobým priemerom.

Štvrtá zložka celkového IES, **indikátor spotrebiteľskej dôvery**, bol v prvom polroku 2004 pomerne optimistický, v júni dosiahol dokonca jeho päťročné maximum. Naznačuje to, že dôvera obyvateľov, čo sa týka vývoja ekonomiky, nezamestnanosti a predpokladaného vývoja finančnej situácie a úspor vo vlastnej domácnosti pomaly rastie.

Aj keď sa **indikátor dôvery v službách** pohyboval okolo priemernej hodnoty za roky 2002-2003, vidieť tak v druhom štvrťroku 2004 ako aj v celkovom vývoji klesajúci trend, a to hlavne kvôli pesimistickým názorom týkajúcim sa podnikateľskej situácie a očakávaného dopytu v oblasti služieb.

Konjunkturálne ukazovatele by mali pomáhať pri krátkodobej predikcii zodpovedajúcich ekonomických ukazovateľov, keďže sú k dispozícii podstatne skôr a obsahujú názory manažérov plánujúcich a riadiacich výrobu podnikov. Sú to kvalitatívne ukazovatele, teda mali by indikovať smer vývoja danej veličiny, avšak nie jej úroveň. Avšak z hľadiska prognózovania je použiteľnosť konjunkturálnych výskumov na Slovensku nižšia ako vo vyspelých krajinách. Napriek tomu možno uviesť niekoľko výsledkov z predikcií vývoja makroekonomických ukazovateľov pomocou konjunkturálnych indikátorov.

V dôsledku štrukturálnej zmeny, rast **zahraničného dopytu** v 2003 dosiahol rekordnú úroveň a dostal sa tak do pozície hlavného ťahúňa ekonomiky. Jeho vzostup doznieval až do mája roku 2004, keď sa prirodzene zastavil kvôli zvýšenej bázičkej úrovni. Bez ďalšej štrukturálnej zmeny teda nemožno očakávať pokračujúci extrémny rast exportu nad 20%. Dokazujú to aj očakávania slovenských exportérov? Na tento účel bola sledovaná zložka indikátora dôvery, „dopyt v zahraničí“. Na grafe je

² je vypočítaný ako aritmetický priemer konjunkturálnych sáld úrovne celkového dopytu, stavu zásob hotových výrobkov (s opačným znamienkom) a očakávaného objemu priemyselnej produkcie.

³ je vypočítaný ako aritmetický priemer konjunkturálnych sáld úrovne celkového dopytu a očakávanej zamestnanosti.

⁴ zamestnanosť v stavebníctve rástol na začiatku roka rýchlejšie ako v minulom roku, paradoxné je však to, že očakávania ohľadom počtu zamestnancov boli veľmi slabé v celom druhom polroku 2003 napriek výraznému rastu zamestnanosti v stavebníctve v 4. kvartáli 2003

⁵ je vypočítaný ako aritmetický priemer konjunkturálnych sáld súčasnej a očakávanej ekonomickej situácie a stavu zásob tovarov (s opačným znamienkom).

⁶ Tohtoročné čísla o maloobchodnom predaji (vykazované bez DPH) však tieto obavy nepotvrdili, skôr naopak, oproti minuloročným reálnym poklesom vykazujú zrýchľujúci sa reálny rast.

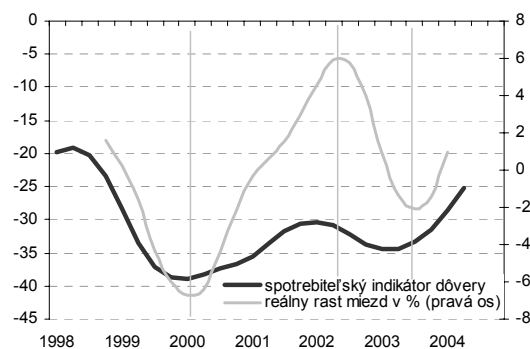
znázornený vyhladený⁷ indikátor očakávania spolu s vyhladenou odchýlkou exportu tovarov a služieb v stálych cenách od jeho trendu. Zvislé čiary vyznačujú zlom vo vývoji slovenského exportu. Vidíme, že zmena trendu indikátora očakávaného zahraničného dopytu „predbieha“ zmenu trendu vo vývoji exportu, a to vždy o 1-2 štvrťroky vopred, ako sa to stalo aj naposledy. Keďže sa zatiaľ nerysuje žiadna zmena trendu indikátora, nie je pravdepodobná ani ďalšia odchýlka od trendu v exporte.

Očakávaný dopyt v zahraničí a odchýlka od trendu

Zdroj: MF SR

Indikátor spotrebiteľskej dôvery a rast reálnej mzdy

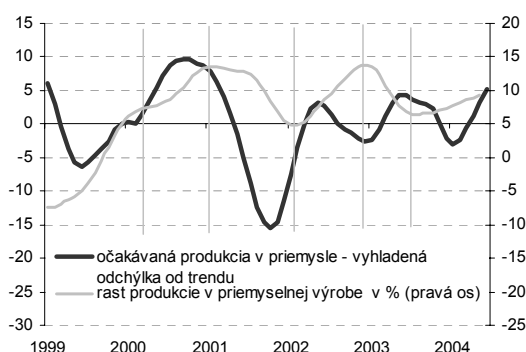

Zdroj: MF SR

Indikátor spotrebiteľskej dôvery je súhrnný pohľad obyvateľov na vývoj ukazovateľov týkajúcich sa ich očakávaní vo vývoji: celkovej ekonomiky, nezamestnanosti, finančnej situácie a úspor. Z tohto dôvodu by mohol byť považovaný za dobrý indikátor **rastu reálnych miezd**. Z obrázku vidno, že zmena vo vývoji indikátora skutočne mierne predbieha zmenu v trende vývoja miezd, a preto je reálne očakávať ďalší rast miezd v nastávajúcom období.

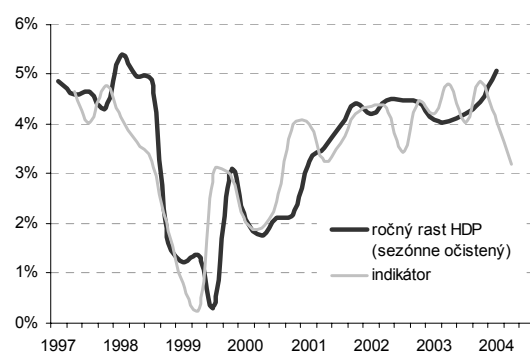
Logickým sa zdá byť hľadať závislosť aj medzi očakávanou produkciou v priemysle (zložka indikátora dôvery v priemysle) a rastom **priemyselnej výroby**. Podobne ako v predchádzajúcich prípadoch, graf znázorňuje vyhladené časové rady očakávanej produkcie a štatisticky vykázaného rastu produkcie v priemyselnej výrobe. V tomto prípade sa však ukazuje, že „predbiehanie“ indikátora fungovalo len do určitej miery do roku 2002. V ostatnom období sa nepotvrďuje spoľahlivosť a predikčná schopnosť tohto indikátora.

Očakávaná produkcia v priemysle a rast produkcie v priemyselnej výrobe

Zdroj: MF SR

Predstihový indikátor rastu HDP a skutočný rast HDP

Zdroj: MF SR

Na predikovanie reálneho rastu HDP bol na základe zložiek IES (indikátor dôvery v stavebníctve, maloobchode a spotrebiteľov) pokusne skonštruovaný vlastný tzv. **predstihový indikátor HDP**. Vznikol z regresie sezónne očisteného rastu HDP posunutého o jeden kvartál dopredu na spomínané zložky IES (indikátor dôvery v maloobchode vystupuje s oneskorenou hodnotou stupňa 1). Podľa

⁷ s použitím Hodrick-Prescott filtra (HP-filter)

obrázku možno usudzovať, že takto zostavený indikátor pomerne dobre predpovedá trend rastu reálneho HDP a že na základe jeho posledného vývoja možno očakávať mierne spomalenie rastu v nastávajúcom období.

I.3. Prehľad súčasných trendov

Aktuálny ekonomický vývoj na Slovensku možno naďalej charakterizovať ako pozitívny, s dobrými vyhlídkami do ďalšieho obdobia. Ročný rast **ekonomiky** sa v 1. štvrtroku 2004 zvýšil na 5,5%⁸, súčasne klesla miera nezamestnanosti z disponibilného počtu (zamestnanosť však dočasne stagnovala), inflácia⁹ sa vyvíja lepšie ako sa pre rok 2004 predpokladalo a nad očakávania dobre sa vyvíja najmä bilancia zahraničného obchodu a bežného účtu. Dôsledne sa uplatňuje fiškálna politika zameraná na konsolidáciu verejných financií a podporu udržateľného rastu ekonomiky a menová politika dohliadala na stabilitu cenového vývoja z hľadiska zmien vnútorných a vonkajších podmienok. Na druhej strane, zamestnanosť mierne zaostáva za očakávaniami.

I.3.1. Hospodársky rast

Charakteristika rastu

- Rast ekonomiky stále naberá na dynamike a je po Poľsku (6,5%) druhý najvyšší v stredoeurópskom regióne;
- Pri zrýchľovaní rastu dochádza k zmene štruktúry dopytu, a to smerom k vyrovnanějšíemu rastu medzi domácim a zahraničným dopytom;
- Napriek uskutočneniu dôležitých reforiem a ich obávaného negatívneho vplyvu na sociálnu sféru reálne mzdy už mierne rastú¹⁰; oproti roku 2003 si nepohoršia ani dôchodcovia
- Nadväzane na to, po troch kvartáloch dočasného poklesu sa reálny rast spotreby obnovil a existujú signály o pokračovaní pozitívneho trendu aj v ostatnom období (vplyv rastu výkonu ekonomiky na kúpnu silu, dôveru, očakávania a správanie sa občanov);
- Rast spotreby zatiaľ neprejavil výraznejšie svoj negatívny vplyv na bilanciu zahraničného obchodu;
- Investície síce stále nevykázali očakávaný rast, avšak ďalšie zníženie úrokových sadzieb NBS a príchodom významných zahraničných investorov vytvárajú silné predpoklady pre ich oživenie už v roku 2004;
- Vývoj zahraničného obchodu je stále veľmi pozitívny, avšak v ďalších štvrtrokoch už v dôsledku bazického efektu a tiež vplyvom rastu domáceho dopytu nemožno počítať s tak vysokým jeho príspevkom k rastu HDP.

Produkčná stránka ekonomiky

Podľa predbežných zistení ŠÚ SR v 1. štvrtroku 2004 sa dosiahol pomerne vysoký reálny rast ekonomiky na úrovni 5,5% (sezónne očistený ročný rast 5,1% a medzikvartálne 1,3%).

Z hľadiska odvetvovej štruktúry mala v prvom štvrtroku 2004 najväčší príspevok k tvorbe HDP položka „ostatné“, ktorá v sebe zahŕňa dane a subvencie. Priemyselná výroba, stavebníctvo a finančné sprostredkovanie naďalej pozitívne vplývajú na rast HDP. Oživenie spotrebiteľského dopytu sa prejavilo aj na kladnom príspevku veľko- a maloobchodu.

⁸ Za celý rok 2003 vzrástlo HDP oproti roku 2002 o 4,2%, pričom vo štvrtom štvrtroku 2003 bol ročný rast na úrovni 4,7%.

⁹ Celková inflácia je aj v roku 2004 zvýšená vplyvom dobiehania v úpravách regulovaných cien a administratívnych zásahov v oblasti nepriamych daní.

¹⁰ Rast miezd by bol dosiahnutý aj po eliminácii vplyvu niektorých sektorov s výrazne vysokou úrovňou a rastom miezd (výroba a rozvod elektriny a pošta a telekomunikácie)

Rast ekonomiky je začiatkom roku 2004 ovplyvnený aj dvoma neštandardnými faktormi. Prvým je počet pracovných dní. Rok 2004 je prestupným rokom, a tak február má o 1 deň viac ako v roku 2003. Január v roku 2004 mal o jeden pracovný deň menej ako pred rokom a zároveň marec mal o 2 dni viac. Zmena v počte pracovných dní sa prejavila aj v tržbách podnikov. Odhad vplyvu zmeny počtu pracovných dní sa tak realizoval pomocou odhadu nárastu nominálnych tržieb v priemyselnej výrobe. Ekonometrickou analýzou sa zistilo, že jeden pracovný deň navyše zdvihne tržby v priemyselnej výrobe o 0,43 % vo vzťahu k sezónnej zložke príslušného mesiaca.

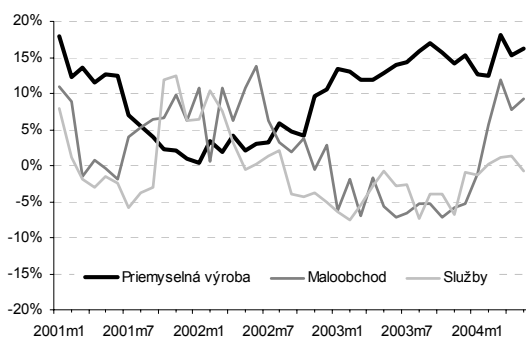
Kalendárny efekt sa však môže v iných odvetviach prejavovať iným spôsobom. Napríklad tržby v maloobchode pozitívne reagujú skôr na počet voľných dní a na prítomnosť sviatkov Veľkej noci. Preto agregatívny efekt je ťažko presne kvantifikovať a jeho veľkosť bude závisieť aj od zdrojov rastu. Pre celý rok 2004 odhadujeme, že 4 pracovné dni navyše môžu zvýšiť rast ekonomiky o približne 0,2 percentného bodu.

Druhým faktorom bol presun niektorých odmien z konca roka 2003 na začiatok roka 2004, aby sa zvýšil čistý príjem v dôsledku nižšej marginálnej sadzby dane z príjmov od 1. januára 2004. Podrobnejšie súvislosti sú uvedené v časti o vývoji miezd a súkromnej spotreby.

Doposiaľ zverejnené údaje za 2. štvrťrok 2004 indikujú, že rast ekonomiky bude naďalej pokračovať, aj keď možno v pomalšom tempe. Vývoj tržieb vo vybraných odvetviach (VO), priemyselná produkcia či stavebná produkcia, poukazujú na pokračovanie rastúceho trendu.

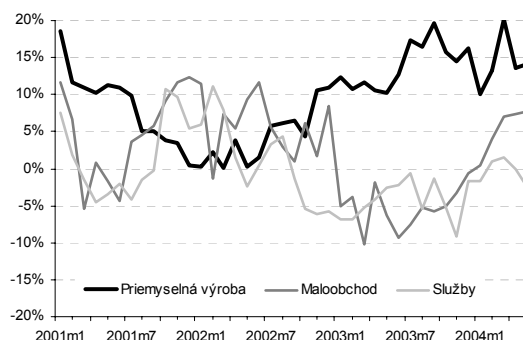
Tržby maloobchodu od začiatku roka naberajú na dynamiku a v máji dosiahli reálny rast až 7,8%. Ešte rýchlejšie tempo majú tržby v priemyselnej výrobe, ktorých tempo rastu je stále na úrovni 13-14%. V mesiaci marec to bolo dokonca 20%, čo však súviselo s kalendárnym efektom. Podobný pozitívny vývoj vidieť aj na priemyselnej výrobe, ktorá od začiatku roka udržiava dobré tempo rastu. Bázický efekt vo výrobe automobilov, môže spôsobiť mierne spomalenie tempa rastu do júna 2004, no iné odvetvia ako napr. výroba strojov a zariadení alebo výroba koksu a rafinovaných ropných produktov ho môžu vykompenzovať.

Reálny rast tržieb (očistené od vplyvu počtu pracovných dní, ročný rast, %)

Zdroj: MF SR

Reálny rast tržieb (ročný rast, %)

Zdroj: ŠÚ SR

Vývoj a štruktúra dopytu

Po dlhšej dobe bol reálny rast ekonomiky generovaný kombináciou domáceho a zahraničného dopytu¹¹. Príspevok **domáceho dopytu** bol 1,9 percentného bodu (spolu s štatistickou odchýlkou), pričom bol ťahaný najmä spotrebou a nárastom zásob. V rámci hlavných zložiek domáceho dopytu sa po troch štvrťrokoch obnovil rast súkromnej spotreby, tvorba hrubého fixného kapitálu zastavila svoj pokles a spotreba vlády sa mierne znížila; súčasne so zvyšujúcim sa tempom rastu ekonomiky sa zvyšovali aj zásoby. Čistý **zahraničný dopyt**, teda vývoz výrobkov a služieb znížený o ich dovoz, mal naďalej pozitívny vplyv. Pomohol zvýšiť rast HDP o 3,6 percentného bodu.

¹¹ V roku 2003 bol tvorený pozitívnym reálnym príspevkom zahraničného dopytu, v roku 2002 a 2001 domáceho dopytu; až v roku 2000 pozitívne prispieval celkový domáci dopyt (vrátane zásob) aj čistý zahraničný dopyt.

Konečná spotreba domácností v 1. štvrtroku reálne vzrástla o 3,1 % oproti 1. štvrtroku 2003. Hlavným impulzom oživenia bol rast reálnej mzdy v národnom hospodárstve o 2,7%. V prvých mesiacoch 2004 došlo k presunom vyplatenia odmien z konca roku 2003 z dôvodu zavedenia tzv. rovnej dane od 1. januára 2004, a tým i zvýšenia čistej mzdy. Na základe ekonometrickej analýzy vývoja miezd vo vybraných odvetviach (VO) možno usúdiť, že presun miezd oslabil ich rast vo 4. štvrtroku 2003 o 2.1 percentuálneho bodu a zároveň zrýchlil ich rast v 1. štvrtroku 2004 o 2.2 p.b.. Priemerná nominálna mzda si udržala trendový rast 7,8%, avšak vyplatenie ďalších odmien prispelo k rastu 1,1 p.b.. Týmto celkový vážený rast miezd za VO bol v 1. štvrtroku 2004 až 11,1% a v podstate sa zhodoval s nominálnym rastom miezd v NH (11,2%).

Rast spotreby bol pozitívne ovplyvnený jednak rastom hrubého disponibilného príjmu a zároveň poklesu hrubých úspor. Rýchly rast disponibilného príjmu (9,1% v b.c.) bol podporený rastom bežných príjmov (7,1%) a oveľa pomalším rastom bežných výdavkov (len 1,4%). Tento pozitívny trend je výsledok zníženia daňového a odvodového zaťaženia (efekt na čisté príjmy sa odhaduje od 1 do 1,5 percentuálneho bodu).

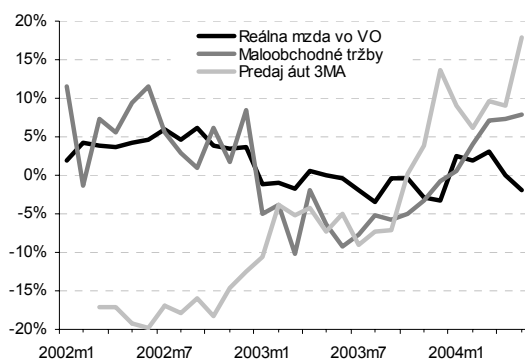
Pri pohľade na sezónne očistenú mieru úspor (hrubé úspory / hrubý disp. dôchodok) sa dá jasne identifikovať postupný klesajúci trend. V rokoch 1995-2000 sa táto miera udržiavala na úrovni 10%, potom postupne klesla na úroveň okolo 7-8% a v tomto štvrtroku až pod úroveň 5%.

Tento trend sa dá vysvetliť dvoma faktormi. Prvým je klesajúca úroková miera na vkladoch, ktorá znižuje atraktivitu ukladania peňazí na sporiace účty. Druhým faktorom je pravdepodobne postupný prechod financovania spotreby z úspor na financovanie na úver. Je to dôsledok znižovania úrokovej miery na úvery, väčšej ponuky úverových produktov, ale aj rastu celkovej dôvery vo vývoj ekonomiky.

Na druhej strane vidíme postupný rast zadlžovanie obyvateľstva. Napriek tomu, že v 1Q 2004 sa priemerný objem stavu úverov obyvateľstva medziročne zvýšil o 40%, stále je pomer celkových úverov k hrubému disponibilnému dôchodku na úrovni 48%, čo je pod priemerom krajín EU.

Zrýchlenie rastu spotreby indikovali viaceré ukazovatele od začiatku roka. Okrem už spomínaných miezd vo VO rástli aj reálne tržby v maloobchode a predaj áut.

Mesačné indikátory súkromnej spotreby (reálny medziročný rast, %)

Zdroj: MF SR

Konečná spotreba verejnej správy poklesla v 1. štvrtroku 2004 o 2,3%, čím sa potvrdzuje zámer znižovať výdavky na verejnú správu. Rast v 4. kvartáli 2003 možno považovať za odchýlku od trendu znižovania vládnej spotreby, spôsobenú prechodným vplyvom (podľa ŠÚSR) výdavkov na úhrady zdravotných poisťovní za poskytnutú zdravotnú starostlivosť v neštátnych zariadeniach (úhrady platieb za lieky).

Tvorba hrubého fixného kapitálu zaznamenala po dvoch rokoch poklesu reálny rast o 0,9 %. Avšak tvorba hrubého kapitálu (vrátane zmeny stavu zásob) vzrástla v 1. štvrtroku 2004 až o 4,4 % v stálych

cenách. Znamená to, že do vývoja sa výrazne premietol nárast stavu zásob v hospodárstve (o 5,7 mld. Sk), čo môže súvisieť s dynamickejšou tvorbou reálneho HDP.

Tvorba hrubého fixného kapitálu vzrástla vo všetkých sektoroch okrem domácností. K celkovému jej nárastu prispeli investície do strojov, ktoré medziročne vzrástli o 2,6 %, zatiaľ čo investície do stavieb poklesli o 5,9 %, a to v dôsledku nižších investícií do ostatných stavieb (predovšetkým stavieb infraštruktúrneho charakteru) i miernejšej investičnej aktivity domácností.

Ako už bolo spomenuté, hlavným, ale už nie jediným ťahúňom rastu HDP v 1. štvrtroku 2004 bol **zahraničný dopyt**. V roku 2003, keď domáci dopyt stagnoval, bol s vyše 20-percentnou dynamikou v podstate jediným motorom rastu. V prvom štvrtroku 2004 sa rast vývozu výrobkov a služieb oproti roku 2003 zmiernil, avšak naďalej zostával na vysokej úrovni; v stálych cenách vývoz medziročne stúpol o 15,8 %. Dovoz si zachováva miernejšiu dynamiku, a tým čistý vývoz zaznamenal v stálych cenách prebytok vo výške 9,8 mld. Sk (v 1. štvrtroku 2003 prebytok 3,3 mld. Sk). Na vývoj čistého vývozu výrobkov a služieb v bežných cenách vplýval okrem objemu vyvezených a dovezených výrobkov a služieb i vývoj cien doma a v zahraničí a apreciačné tlaky na výmenný kurz slovenskej koruny. V dôsledku toho cenový deflátor dovozu klesal (za tú istú sumu peňazí sa doviezlo viac tovarov a služieb) rýchlejšie ako vývozu. Znamená to, že slabne doterajšia nevýhodnosť cenových podmienok zahraničného obchodu (TT-index rastie a blíží sa k hodnote 1). V 1. štvrtroku 2004 sa dosiahol prebytok bilancie tovarov a služieb nielen v stálych ale i bežných cenách.

Závislosť exportných odvetví slovenského priemyslu na dovoze sa nepatrne zmiernila, úroveň exportnej výkonnosti (75,2 % v bežných cenách) prevýšila dovoznú náročnosť (74,7 %). Otvorenosť slovenskej ekonomiky, meraná podielom vývozu a dovozu výrobkov a služieb na HDP, sa v 1. štvrtroku 2004 mierne znížila a dosiahla 149,8 % (oproti 154,1 % v 1. štvrtroku 2003).

Na rozdiel od pozitívneho vývoja v januári a februári 2004 končila obchodná bilancia SR v mesiacoch marec až máj s miernym deficitom. V máji dosiahol schodok podľa novej metodiky¹² 2,1 mld. Sk (od januára 4,2 mld. Sk) a potvrdil tak očakávané mierne zhoršenie vo vývoji zahraničného obchodu v roku 2004. Na májových výsledkoch zahraničného obchodu sa podieľal najmä permanentne sa zvyšujúci rast exportu; export v mesiaci máj dosiahol hodnotu 79,794 mld. Sk, čo je druhý najvyšší objem počas tohto roka. K rastu dochádza aj na strane dovozu, čo je spôsobené nielen dovozom spotrebného tovaru, ale aj tovaru investičného. Na medziročnej úrovni došlo v máji, na rozdiel od predchádzajúcich mesiacov, k zhoršeniu bilancie zahraničného obchodu. Zmena trendu medziročného vývoja bola spôsobená okrem výrazného zvýšenia porovnávacej úrovne vývozu v máji 2003 aj vyšším nominálnym dovozom surovín v súvislosti s rastom ceny ropy.

Bežný účet skončil v 1. štvrtroku prebytkom vo výške 5,3 mld. Sk (v rovnakom období minulého roka dosiahol schodok 3,8 mld. Sk). Na náraste aktívneho salda bilancie služieb sa podieľali dopravné služby; naopak, v cestovnom ruchu už dlhšiu dobu dochádza k poklesu devízových príjmov od zahraničných turistov. Môže to byť zapríčinené okrem poklesu ich počtu aj pokračujúcou apreciaciou kurzu Sk. Mierny nárast deficitu sa začal prejavovať v iných službách spolu, čo je výsledkom vývoja hlavne vo finančných, právnych a účtovných službách, kde rast výdavkov za dovoz týchto služieb bol sprevádzaný poklesom príjmov za ich vývoz.

Medziročné zlepšenie deficitu bilancie výnosov bolo spôsobené poklesom platieb úrokov z portfóliových investícií. Bilancia bežných transferov vytvorila mierne nižší prebytok oproti rovnakému obdobiu minulého roka.

Priame zahraničné investície

Objem priamych zahraničných investícií (PZI) na Slovensku sa v 1. štvrtroku 2004 zvýšil o 12,0 mld. Sk. V podnikovej sfére predstavovali kvartálne PZI takmer 9,5 mld. Sk a v bankovej sfére dosiahli 2,6

¹² Po vstupe SR do EÚ sa spracúvajú údaje o zahraničnom obchode, ktoré boli v predchádzajúcom období sumárnym výsledkom colných deklarácií, podľa novej metodiky ŠÚ SR zo systémov INTRASTAT a EXTRASTAT. INTRASTAT je systém, ktorý poskytuje údaje o bilancii obchodu s krajinami EÚ a EXTRASTAT poskytuje údaje o obchodovaní s nečlenskými krajinami únie na základe dokumentov predpísaných pre colné konanie.

mld. Sk. Najväčšími investormi na Slovensku boli Maďarsko a Rakúsko. Najviac sa investovalo v Bratislavskom kraji, kam smerovalo vyše 77 % PZI. Z pohľadu odvetví najväčší podiel PZI smeroval do priemyselnej výroby a do oblasti finančného sprostredkovania. V roku 2004 sa doposiaľ nerealizovali privatizačné aktivity FNM.

Zahraničná zadlženosť

Celkový hrubý zahraničný dlh k 31.3.2004 dosiahol 17,5 mld. USD a v porovnaní s predchádzajúcim mesiacom klesol o 0,8 mld. USD; celkový dlhodobý zahraničný dlh klesol približne o 0,4 mld. USD, krátkodobý cca o 0,3 mld. USD. Pokles dlhodobého zahraničného dlhu bol ovplyvnený predovšetkým znížením stavu záväzkov vo finančných úveroch podnikateľských subjektov, ďalej miernym poklesom stavu záväzkov z korunových štátnych dlhopisov, ako i v dôsledku splátok pôžičiek v rámci plnenia oficiálnej zahraničnej dlhovej služby štátu. Pri krátkodobom zahraničnom dlhu bol zaznamenaný protichodný vývoj v podnikateľskej sfére; kým krátkodobý zahraničný dlh vlády SR a NBS klesol o 0,4 mld. USD, krátkodobý dlh pri dodávateľských (obchodných) úveroch podnikateľských subjektov vzrástol o 0,1 mld. USD. Podiel celkového hrubého zahraničného dlhu na obyvateľa SR dosiahol ku koncu marca 3 245 USD.

I.3.2. Trh práce

Zamestnanosť

Začiatok roka 2004 nepriniesol dramatické zlepšenie situácie na trhu práce. Rast zamestnanosti v podstate stagnoval a nezamestnanosť klesala len veľmi mierne.

Počet zamestnaných v 1. štvrtroku 2004 podľa medzinárodnej metodiky výberového zisťovania pracovných síl (VZPS) medziročne mierne poklesol o 0,1% a zároveň **priemerná miera nezamestnanosti** sa podľa tejto metodiky prekvapivo zvýšila medziročne o 0,9 percentného bodu na úroveň 19,3%. Avšak disponibilný počet evidovaných nezamestnaných sa v priemere znížil o 5,5% a evidovaná miera nezamestnanosti tak poklesla medziročne o 0,7 percentných bodov na 16,4%.

Rôzne metodiky vykazovania nezamestnanosti vedú teda k odlišným pohľadom na vývoj nezamestnanosti. Zatiaľ čo miera nezamestnanosti vykazovaná Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSR) má od začiatku roka klesajúci trend, nezamestnanosť vykázaná Štatistickým úradom SR ako VZPS SA naopak zvýšila. Rozdiely v mierach vyplývajú z rozdielov v klasifikáciách nezamestnaného a tiež vo vyčísľovaní ekonomicky aktívneho obyvateľstva (EAO).

Vývoj sezónne očisteného počtu nezamestnaných ukazuje, že počas roku 2003 počet disponibilných nezamestnaných klesal rýchlejším tempom ako celkový počet, čo možno pripísať sprísneniu podmienok pre klasifikáciu disponibilného nezamestnaného. Zdá sa, že tento efekt sa vyčerpal v 1. štvrtroku 2004 a obidve miery sa už budú pohybovať spoločne, tak ako tomu bolo pred rokom 2003. Na vývoj pravdepodobne začalo vplývať aj posunutie veku odchodu pracujúcich do dôchodku. V roku 2004 sa táto legislatívna úprava dotkne cca 24 tisíc ľudí. Časť z nich sa možno rozhodne pre predčasný dôchodok a zostávajúca časť zostane v pracovnom pomere prípadne v evidencii nezamestnaných. Pri predikovaných rastoch zamestnanosti, môžeme teda očakávať len veľmi pozvoľný pokles počtu nezamestnaných.

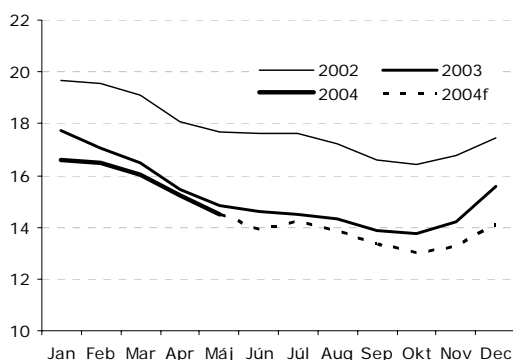
Pre vyčíslenie stavu EAO sa používajú v zásade dve metodiky. ÚPSR používa fixný počet EAO pre celý kalendárny rok a je počítaný z minuloročných údajov. ŠÚ SR na určenie EAO používa výsledky VZPS a je definovaný ako súčet počtu zamestnaných a nezamestnaných v civilnom sektore plus ozbrojené zložky. Princíp metodiky VZPS umožňuje, aby sa počet EAO v rámci roka menil a zároveň odrzkaďoval aktuálnu situáciu na trhu práce. Preto možno považovať tento indikátor za relevantnejší pre odhad EAO ako počítaný v ÚPSR. Na druhej strane však výberové zisťovania sú vždy poznačené štatistickou chybou.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo (v tis. osôb)						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004F
Populácia v produktívnom veku *	3 714,1	3 746,5	3 759,9	3 787,7	3 813,9	3 836,1
EAO (VZPS)	2 573,1	2 608,5	2 652,3	2 628,9	2 631,5	2 627,2
z toho zamestnaní + nezamestnaní (VZPS)	2 548,9	2 586,9	2 631,7	2 613,9	2 623,7	2 619,5
EAO (ÚPSVR)	2 662,4	2 694,6	2 696,3	2 705,0	2 654,5	2 618,4
Miera participácie (podľa EAO-VZPS)	69,3%	69,6%	70,5%	69,4%	69,0%	68,5%

* Podľa medzinárodných štandardov počet ľudí vo veku od 15 – 64.
Zdroj: ŠÚ SR a ÚPSVR

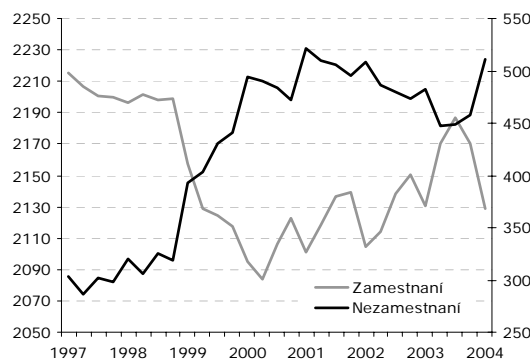
Predikcia EAO v sebe zahŕňa niekoľko úskalí. Asi najdôležitejším je miera participácie, ktorú je ťažko exaktne predikovať. Prebiehajúca dôchodková reforma a reforma trhu práce však dáva reálny predpoklad, že miera participácie sa ich vplyvom mierne zvýši. Keďže sa odhaduje, že v súvislosti s posunom veku odchodu do dôchodku sa EAO v roku 2004 zvýši o 24 tisíc ľudí, aktualizovaná predikcia miery nezamestnanosti na rok 2004 (podľa VZPS) je konzervatívna na úrovni 17,2%.

Miera nezamestnanosti (disponibilní, %)

Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Ekonomická aktivita podľa VZPS (tis.)

Zdroj: ŠÚ SR

Za prvý štvrtrok 2004 sa priemerný počet zamestnancov v národnom hospodárstve zisťovaný podľa štatistického výkazníctva oproti rovnakému obdobiu roka 2003 nezmenil, zatiaľ čo počet pracujúcich podľa VZPS mierne poklesol o 0,1%. Zamestnanosť, sledovaná mesačne za vybrané odvetvia, celkovo v 1. štvrtroku 2004 medziročne poklesla o 0,6%, avšak čísla za apríl a máj indikujú nižší pokles, na úrovni cca 0,2%. Podľa VZPS sa najväčší rast zamestnanosti dosiahol v odvetví ostatné spoločenské, sociálne a osobné služby (5,7%) a najvyšší pokles v ťažbe nerastných surovín (-9,6%). Stavebníctvo zaznamenalo vysoký rast zamestnanosti (3,8%), pričom tento rast korešpondoval s rastom stavebnej produkcie v prvej polovici roka 2004.

Mzdy

V 1. štvrtroku 2004 priemerná nominálna mesačná mzda pracovníka v NH vzrástla o 11,2% a dosiahla hodnotu 14 541 Sk. Tempo rastu nominálnej mzdy bolo rýchlejšie ako rast spotrebiteľských cien, a tak došlo k rastu reálnych miezd o 2,7%. Najrýchlejšie rástli mzdy v oblasti finančného sprostredkovania (nominálne o +20,5 %) a najpomalšie v sektore veľko- a maloobchod (+2,4 %). Finančné sprostredkovanie si naďalej udržiava najvyššie mzdy (32 631 Sk) a poľnohospodárstvo spolu s oblasťou hotelov a reštaurácií (kde však existuje a neoficiálna zložka mzdy) najnižšie mzdy (11 263 Sk a 11 547 Sk).¹³

Vývoj miezd bol na začiatku roka poznačený reakciou ekonomických subjektov na zavedenie rovnej dane od 1. januára 2004. Vplyvom daňovej optimalizácie bolo vyplatenie časti odmien presunutú z konca roka 2003 na začiatok roka 2004. Daňové pravidlá pre príjmy zo závislej činnosti fyzických osôb platné pred rokom 2004 boli totiž založené na progresívnom spôsobe zdaňovania, a tak

¹³ V odbore Rybolov a chov rýb pracuje veľmi malý počet zamestnancov (len 73), preto jej úrovne rastu miezd a hodnoty sú veľmi citlivé na akékoľvek drobné zmeny. Z tohto dôvodu sme sa rozhodli ju nehodnotiť z pohľadu rastu a úrovne miezd.

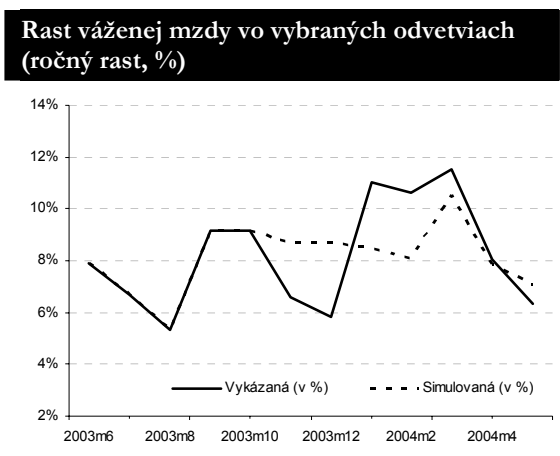
vyplatenie koncoročných odmien v roku 2003 by zvýšilo vymeriavací základ (súčet základného platu a odmien) a spôsobilo by najmä pri vyšších platových skupinách posun do vyššieho zdaňovacieho pásma. Preto bolo pre daňové subjekty výhodnejšie počkať s výplatou odmien na začiatok roka 2004, kedy sadzba dane nielenže nezávisí od základu dane, ale je súčasne pri vyšších mzdových skupinách na podstatne nižšej (až polovičnej) úrovni.

Na základe ekonometrickej analýzy vývoja miezd vo vybraných odvetviach (VO) usudzujeme, že presun miezd oslabil ich rast vo 4. štvrtroku 2003 o 2,1 percentné body a zároveň ich rast zrýchlil v 1. štvrtroku 2004 o 2,2 p.b. Tento presun bol najmarkantnejší v sektoroch „telekomunikácie, hotely a reštaurácie“ a „výroba a rozvod elektriny, plynu a vody“. Odvetvové členenie miezd zo štvrtročného výkazníctva naznačuje, že podobný presun miezd sa pravdepodobne udial aj v sektore finančné sprostredkovanie, ale pre podrobnú analýzu nie sú k dispozícii mesačné údaje.

Vývoj miezd vo VO pre mesiace apríl a máj 2004 potvrdzujú, že začiatok roka nemožno považovať za smerodajný trend. Trendová časť rastu miezd od začiatku roka zvoľna spomaľuje z úrovne 7,8% v januári na 7,4% v máji. V apríli 2004 bol rast váženej mzdy 8,1% a v máji sa ďalej spomalil na 6,3%. Spomalenie tempa rastu má na svedomí hlavne pomalý rast v sektore priemyselná výroba, na úrovni 3,4%. V ostatných sektoroch bol priemerný rast 9,1%.

Priemerná mesačná mzda zamestnanca za NH					
	2003				2004
	1.Q.	2.Q.	3.Q.	4.Q.	1.Q.
Nominálna mzda v Sk	13 082	14 118	14 066	16 180	14 541
Medziročný rast nominálnej mzdy v %	6,5	5,9	7,0	6,0	11,2
Medziročný rast spotrebiteľských cien v %	7,5	7,8	9,1	9,5	8,3
Reálny rast miezd v NH v %	-1,0	-1,8	-1,9	-3,3	2,7

Zdroj: ŠÚ SR

Zdroj: MF SR

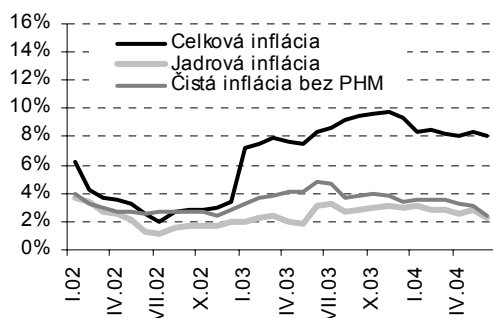
I.3.3. Menové ukazovatele a finančné trhy

Cenový vývoj

Po realizácii výrazných úprav regulovaných cien a zjednotení sadzieb dane z pridanej hodnoty v prvých mesiacoch tohto roku sa vývoj spotrebiteľských cien v druhom štvrtroku niesol pod vplyvom zmien v súvislosti so vstupom do Európskej únie a náhlým rastom cien ropy na svetových trhoch. Okrem toho sa na inflačnom vývoji podieľala aj úprava spotrebných daní z tabaku a tabakových výrobkov, ktorých 1,7%-ný rast prispel k celkovej inflácii len vo výške 0,1 percentuálneho bodu. Cenový vývoj v druhom štvrtroku bol v súlade s očakávaniami MF SR.

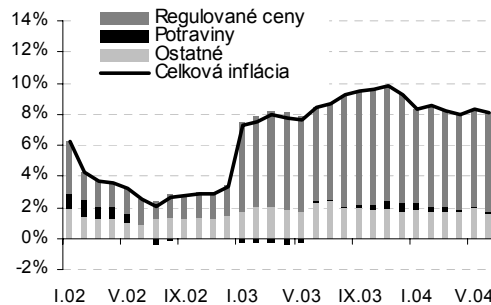
Po aprílovej stagnácii cien sa medziročná spotrebiteľská inflácia posunula v máji z úrovne 8,0% na 8,3% najmä v dôsledku vstupu do Európskej únie, avšak už v júni poklesla na 8,1%. Samotný vstup do EÚ tak nepriniesol žiadne dramatické zmeny. Zo štruktúry inflácie vidieť, že od začiatku roka 2004 klesá medziročná dynamika rastu jadrovej inflácie. Kým v januári 2004 dosiahla jadrová inflácia ešte 3,1%, v júni 2004 zaznamenala úroveň 2,3%. Príčiny spomalenia medziročného rastu jadrovej inflácie spočívajú v nižšom raste cien potravín a čiastočne aj ďalších obchodovateľných tovarov.

Vývoj inflácie

Zdroj: ŠÚ SR

Štruktúra celkovej inflácie

Zdroj: ŠÚ SR

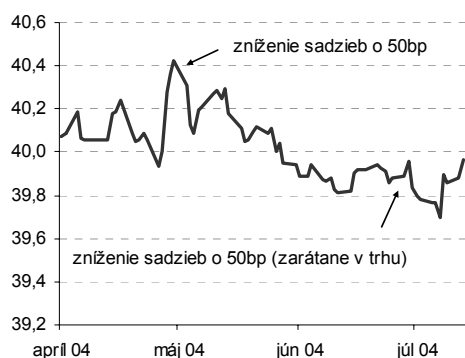
Kým ceny potravín ešte v prvých dvoch mesiacoch medzimesačne rástli, koncom prvého a začiatkom druhého štvrťroka zaznamenali pokles predovšetkým v dôsledku zníženia cien mäsa a mliečnych výrobkov. V máji a júni 2004 sa ceny potravín oproti predchádzajúcemu mesiacu zvýšili najmä v dôsledku rastu cien ovocia. Okrem sezónneho vplyvu potravín sa v tomto prípade na ich raste sčasti podieľali aj cenové zmeny v dôsledku vstupu do Európskej únie (rast ceny cukru a ryže). I napriek medzimesačnému nárastu cien potravín v máji a júni 2004 si ceny potravín udržali nižšiu medziročnú dynamiku než v prvom štvrťroku.

Ani v druhom štvrťroku sa dopytové tlaky na rast spotrebiteľských cien nepotvrdili. Medziročný rast čistej inflácie sa síce v máji zrýchlil o 0,4 percentuálneho bodu z aprílovej úrovne 3,2%, avšak po očistení od rastu cien pohonných hmôt jej medziročná dynamika pokračuje v klesajúcom trende z prvého štvrťroka 2004. Znamená to, že rast cien pohonných hmôt bol tlmený nižším rastom cien ostatných obchodovateľných tovarov. Taktiež porovnanie čistej inflácie bez pohonných hmôt s celkovou infláciou indikuje, že v štruktúre celkovej inflácie sa premietajú jednoznačne nákladové efekty.

Devízový trh a úrokové sadzby

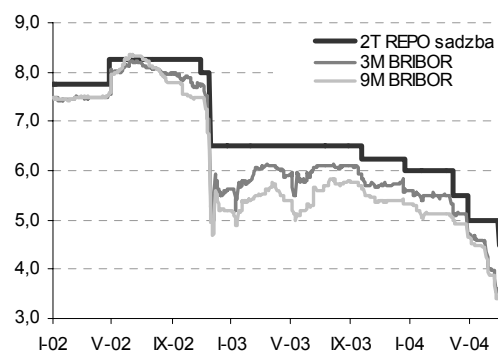
V priebehu druhého štvrťroka sa výmenný kurz slovenskej koruny voči euru pohyboval v pásme 39,8 – 40,4 EUR/SKK, pričom koruna viackrát prekonalala historické maximá. Začiatkom štvrťroka svoju úlohu zohrala politická neistota ohľadom výsledkov prezidentských volieb, no priaznivý makroekonomický vývoj a záujem o slovenskú korunu v ďalších mesiacoch vyvolávali tlaky na zhodnocovanie koruny. K tempu posilňovania meny vzniesla svoje výhrady centrálna banka, ktorá v druhom štvrťroku viackrát zasahovala a prakticky využila všetky dostupné menovo-politické nástroje na boj proti príliš rýchlej apreciacii meny.

Vývoj výmenného kurzu SKK/EUR

Zdroj: Reuters

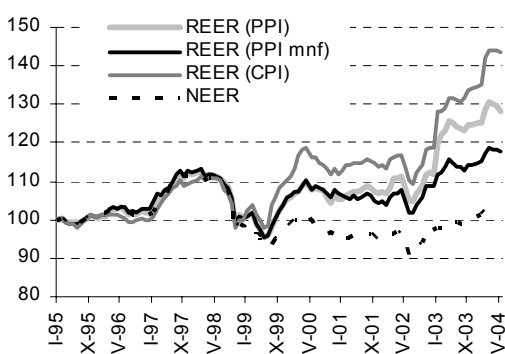
Vývoj úrokových sadzieb

Zdroj: NBS, Reuters

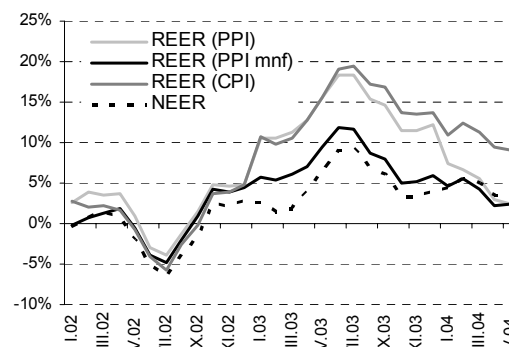
Po marcovom znížení sadzieb, už koncom apríla, NBS prekvapila trh ďalším znížením úrokových sadzieb o 50 základných bodov. Dôvodom bolo podľa centrálnej banky príliš rýchle posilňovanie meny, ktorá prelomila psychologickú hranicu 40 SKK/EUR. Tento krok odrazil späť výmenný kurz až cez hranicu 40,4 EUR/SKK. V ďalšom období zamietnutím alebo krátením dopytu v aukciách pokladničných poukázok a repo tendroch sa centrálna banka snažila aspoň krátkodobo odrážať tlak na posilňovanie koruny tým, že nechávala bankový sektor vo vysokom prebytku likvidity, čo stlačalo úrokové sadzby smerom nadol. Ďalší vývoj a posilňovanie koruny smerovali k tomu, že na zasadnutí Bankovej rady NBS koncom júna trh očakával a zarátal do cien ďalší pokles sadzieb. Ich zníženie o ďalších 50 bodov tak nebolo pre trh žiadnym prekvapením a pre korunu nebolo prekážkou posunúť sa na nové historické maximum 39,67 SKK/EUR. V snahe spomaliť zhodnocovanie meny pristúpila NBS začiatkom júla k priamym intervenciám na devízovom trhu (podľa trhu celkovo v objeme 400-500 mil. EUR) a vytlačila kurz nad 40 SKK/EUR.

Vývoj NEER a REER

Zdroj: MMF, Reuters a MF SR

Medziročné zmeny NEER a REER

Zdroj: MMF, Reuters a MF SR

Významným indikátorom vývoja na devízových trhoch je aj nominálny a reálny efektívny výmenný kurz (NEER a REER), ktorých vývoj reflektuje nominálnu a reálnu apreciáciu resp. deprecáciu koruny voči reprezentatívnemu menovému košu¹⁴. V dôsledku rastu cenových indexov v Českej republike a Nemecku a v druhom polroku predovšetkým kvôli zníženiu medziročnej dynamiky NEER sa apreciácia REER na báze indexu cien priemyselných výrobcov (PPI) a cien produktov priemyselnej výroby (PPI mnf) aj v tomto roku spomaľuje. Kým v Českej republike rástli ceny produktov

¹⁴ Indikátory NEER a REER s mesačnou frekvenciou sú konštruované na báze 6 najvýznamnejších exportných krajín SR (Nemecko, Česká republika, Taliansko, Rakúsko, Poľsko a Maďarsko), pričom váhy sú determinované podielom týchto krajín v celoročnom kumulatívnom exporte SR za každý rok. Východiskovým obdobím je priemer roka 1995. Pri deflovaní NEER je použitý PPI, PPI manufacturing a CPI.

priemyselnej výroby od začiatku roka 2004 priemerne vo výške 2,7%, na Slovensku ich priemerný medziročný rast dosiahol 1,6%.

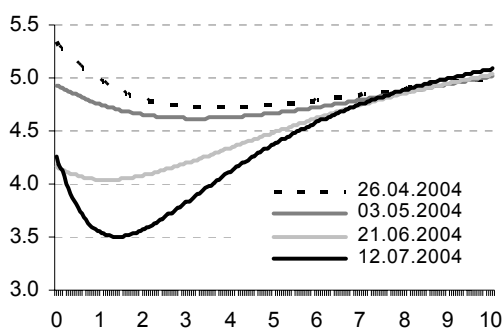
Trh dlhopisov

Obnovením obchodovania na kapitálovom trhu, dočasne pozastaveného kvôli technickým problémom medzi bankami a Centrálnym depozitárom, mohlo ministerstvo pokračovať v aukciách štátnych cenných papierov.

V máji uskutočnilo Slovensko úspešnú emisiu eurobondov v celkovom objeme 1 mld. EUR. Ide o historicky najväčšiu emisiu eurobondov so splatnosťou 10 rokov a kupónom 4,5%, pričom spread voči nemeckým bundom dosiahol len 33 bázických bodov. Na domácom trhu boli v máji taktiež prvýkrát emitované 15-ročné štátne dlhopisy s fixným kupónom 5,3%. Napriek tomu, že investori na domácom trhu preferujú kratšie splatnosti, emisia pritiahla pomerne slušný záujem, a kým v prvej tranži ministerstvo akceptovalo 2,1 mld. Sk (z celkového dopytu 6,4 mld. Sk), v druhej tranži ministerstvu mohlo ťažiť z prebytku prostriedkov, ktorými disponovali banky a akceptovalo 5,2 mld. Sk z 8,2 mld. Sk pri priemernom výnose 5,28%.

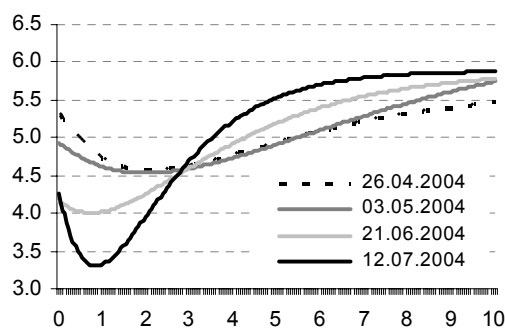
Pokles úrokových sadzieb, ktorý pre ministerstvo financií znamená zníženie nákladov na refinancovanie štátneho dlhu a možnosť emitovať štátne cenné papiere za výhodnejších podmienok, spolu s prebytkom likvidity na trhu umožnil aj v ďalších aukciách štátnych cenných papierov, napríklad populárnych 3-ročných zero-bondov, znovu o niečo znížiť priemerný výnos aukcie, nakoľko ministerstvo vzhľadom na pozitívny vývoj štátneho rozpočtu nebolo nútené akceptovať vysoké výnosy.

Výnosová krivka s nulovým kupónom pred a po aprílovom a júnovom znížení sadzieb

Zdroj: Reuters

Forwardová krivka pred a po aprílovom a júnovom znížení sadzieb

Zdroj: Reuters

Ďalší vývoj úrokových sadzieb a očakávaní trhu možno analyzovať prostredníctvom výnosovej krivky s nulovým kupónom zachytávajúcej časovú štruktúru úrokových sadzieb. Pri pohľade na výnosovú krivku pred aprílovým znížením sadzieb a vtedajšiu forwardovú krivku, trh očakával zníženie sadzieb o 50 bázických bodov, čo sa aj v apríli potvrdilo. Súčasná výnosová krivka naznačuje (aj keď je skreslená v dôsledku vysokej likvidity), že trh do konca roka ešte očakáva zníženie úrokových sadzieb približne o 50 bázických bodov, čo ale bude závisieť od viacerých faktorov, predovšetkým vývoja výmenného kurzu. Podobný názor zastáva i väčšina analytikov referenčných bánk, ktorí očakávajú pokles základnej dvojtyždenej repo sadzby NBS do konca roka na 4,0%.

I.4. Aktualizácia makroekonomických prognóz

I.4.1. Zmeny v prognóze

Na základe makroekonomických indikátorov zverejnených v prvých šiestich mesiacoch tohto roka MF SR pristúpilo k revízii svojich prognóz. Vo väčšine prípadov došlo k úprave pozitívnym smerom. Hlavným impulzom bol nečakane vysoký rast hrubého domáceho produktu v prvom štvrtroku a pozitívny vývoj nominálnych miezd a maloobchodných tržieb.

Aktualizácia prognóz MF SR			
	ŠR 2004	Východiská	Aktuálny odhad
Reálny rast HDP	4,1%	4,1%	4,7%
Priemerná ročná miera inflácie	8,1%	8,1%	7,8%
Rast priemernej reálnej mzdy	-0,6%	-0,3%	0,7%
Deficit bežného účtu/HDP	3,5%	2,0%	1,1%
Rast zamestnanosti (štatistické zisťovanie)	1,0%	0,6%	0,3%

Zdroj: MF SR

Aktualizácia prognóz makroekonomického vývoja neprináša negatívne riziká pre vývoj verejných financií. Vývoj mnohých indikátorov je blízky k východiskám rozpočtu 2004, resp. korekcia odhadov neohrozuje plánovaný postup fiškálnej konsolidácie, čo dokumentuje aj nasledujúca tabuľka:

Makroekonomický rámec štátneho rozpočtu 2004 verzus aktuálny odhad pre rok 2004			
Ukazovateľ	Merná jednotka	ŠR 2004	Aktuálny odhad Júl 2004
Hrubý domáci produkt v bežných cenách	mld. Sk	1 293,2	1 310,8
HDP, reálny rast	%	4,1	4,7
Priemerná ročná miera inflácie	%	8,1	7,8
Priemerná evidovaná miera nezamestnanosti z disponibilného počtu nezamestnaných	%	14,9	14,6
Konečná spotreba domácností	reálny rast v %	2,0	2,7
Konečná spotreba verejnej správy	reálny rast v %	1,2	0,5
Tvorba hrubého fixného kapitálu	reálny rast v %	6,0	3,0
Vývoz výrobkov a služieb	reálny rast v %	10,7	13,3
Dovoz výrobkov a služieb	reálny rast v %	10,0	11,6
Obchodná bilancia	% z HDP	-4,3	-2,2
Bilancia bežného účtu platobnej bilancie	% z HDP	-3,5	-1,1
Priemerná nominálna mesačná mzda	Sk	15 468	15 600
Priemerná reálna mesačná mzda	rast v %	-0,6	0,7
Zamestnanosť (podľa štatistického výkazníctva)	rast v %	1,0	0,3

Zdroj: MF SR

Reálny i nominálny rast HDP bude pravdepodobne vyšší ako sa pôvodne pri rozpočte predpokladalo. Rast spotreby je silnejší oproti očakávaniam aj z titulu presúvania odmien zo štvrtého do prvého štvrtroku. Avšak z hľadiska odhadu fiškálnych parametrov je dôležitá najmä **štruktúra užitia HDP** – váha domáceho a zahraničného dopytu a tiež **vývoj na trhu práce a vývoj cien**.

Ministerstvo financií SR naďalej predpokladá, že v roku 2004 nastane oživenie domáceho dopytu, ktorý sa väčšou mierou zaslúži o rast ekonomiky ako čistý zahraničný dopyt. V rámci štruktúry HDP k najväčšej korekcii v odhade dochádza pri raste **tvorby hrubého fixného kapitálu**. Pri zostavovaní rozpočtu v októbri 2003 sa očakávala pozitívna zmena vo vývoji investícií už v roku 2003, avšak očakávania sa nenaplnili. Pokles investícií vykázany za rok 2003 a ich veľmi mierny nárast v prvom štvrtroku 2004 si vyžiadali redukciu pôvodného odhadu rastu na rok 2004 z úrovne 6 % na 3 %.

Výrazná zmena nastala aj vo vývoji **priemernej reálnej mzdy**, keď v prvom štvrtroku 2004 reálne vzrástla o 2,7%. V druhom štvrtroku pokračuje jej nominálny rast vo vybraných odvetviach, avšak na nižšej úrovni. Aktuálny vývoj reálnych miezd a nižší odhad inflácie na rok 2004 dali podnet pre úpravu predikcie vývoja reálnej mzdy v roku 2004, a to z poklesu o 0,6% na rast o 0,7%. Vyšší odhad reálneho rastu priemernej mzdy však pravdepodobne nevyvolá podstatnejšie zvýšenie reálneho rastu disponibilných dôchodkov domácností a súkromnej spotreby oproti predpokladom rozpočtu. Aktuálny vývoj totiž signalizuje, že **rast zamestnanosti** bude slabší ako sa predpokladalo, cca na úrovni 0,3% (podľa štatistického zisťovania) oproti pôvodnému odhadu 1,0%. Jedným z dôvodov slabšieho medziročného rastu zamestnanosti je aj samotný jej prudký nárast v roku 2003 a zvýšenie porovnávacej základne, ako aj prepúšťania tak v súkromnom ako aj vo verejnom sektore. K vyššiemu počtu nových pracovných miest by malo dôjsť predovšetkým v druhom polroku tohto roka.

Naďalej sa očakáva, že **počet nezamestnaných** bude klesať rýchlejšie. V súlade s pozitívnymi signálmi sa predikcia miery nezamestnanosti na rok 2004 upravila smerom nadol, zo 14,9% na 14,6% podľa disponibilného počtu evidovaných nezamestnaných (podľa VZPS je úprava zanedbateľná).

Aktuálny odhad vývoja v **zahraničnom obchode SR** pre rok 2004 taktiež reaguje na špecifický vývoj v predchádzajúcom období. Zdôrazniť treba, že rok 2003 bol pre Slovensko v zahraničnom obchode prelomový a pre mnohých analytikov a prognostikov až prekvapujúci. Nad očakávania pozitívny vývoj pokračoval aj počas doterajších piatim mesiacov 2004, najmä v januári a februári, kedy sa dosahovala kladná obchodná bilancia. V období zostavovania rámcov pre štátny rozpočet na rok 2004 aj MF SR očakávalo pomalšie zlepšovanie deficitu v roku 2003 (v súvislosti s predpokladaným rastom domáceho dopytu) než v skutočnosti nastalo. V dôsledku toho sa aktuálny odhad deficitu pre rok 2004 znižuje na 1,1 % HDP z pôvodných 4,3 % HDP. Avšak, na rozdiel od východísk rozpočtu sa predpokladá mierne zhoršenie podielu bilancie na HDP oproti roku 2003. Súvisí to najmä s lepším výsledkom v roku 2003 a tiež s vyššími predpokladanými investičnými dovozmi v roku 2004. Uvedené zmeny v predikciách sa priamo premietajú aj do bežného účtu platobnej bilancie.

Aktuálny odhad reálneho **rastu ekonomiky** na rok 2004 sa zvyšuje zo 4,1% na 4,7%. Impulzom pre úpravu bolo najmä výrazné zvýšenie dynamiky rastu v prvom štvrtroku 2004 (na 5,5%), pričom sa súčasne zohľadnil predpoklad, že pôsobenie rastových faktorov (najmä čistého zahraničného dopytu) sa v ostatných mesiacoch roka zmierni. Slovensko si udrží vysoké tempo rastu HDP z dôvodu tých istých faktorov, ktoré sa brali do úvahy v októbri 2003, t.j. v čase zostavovania rozpočtu 2004. Globálna ekonomika sa bude postupne oživovať a bude pokračovať konsolidácia verejných financií. Úpravy regulovaných cien prebehli podľa plánu, naplno sa rozbehla daňová reforma a realizácia ďalších ekonomických reforiem je už pripravená.

I.4.2. Porovnanie s prognózami iných inštitúcií

Prognózy MF SR možno vnímať ako realistické až mierne konzervatívne. Svedčia o tom hodnotenia a názory tak medzinárodných inštitúcií a referenčných bánk, ako aj Výboru pre makroekonomické prognózovanie¹⁵, ktorého členmi sú NBS, SAV, INFOSTAT, SLSP, VÚB, Tatra banka a ING Bank.

Predikcie MF SR sú konzervatívnejšie najmä v tých indikátoroch, ktoré sú najviac prepojené s odhadmi fiškálnych parametrov – konečná spotreba domácností, zamestnanosť, miera inflácie. Pre

¹⁵ Výbor pre makroekonomické prognózovanie začal pôsobiť v januári 2004; zakladateľom je MF SR a cieľom je posilniť kvalitu a objektivnosť strednodobých makroekonomických prognóz SR, a tým znížiť riziká strednodobej projekcie fiškálnych parametrov pri viacročnom rozpočtovaní.

posúdenie miery rizika, ktoré môže priniesť aktualizovaný odhad rastu ekonomiky SR pre fiškálnu pozíciu, je vhodné uviesť, že analytici referenčných bánk očakávajú reálny rast HDP v roku 2004 až na úrovni 4,9 %.

Základné makroekonomické odhady pre SR na rok 2004						
Ukazovateľ	MF SR	NBS	EK	OECD	Výbor*	Refer. banky
HDP bežné ceny, mld. Sk	1 310,8	1 300,0	-	-	1 321,1	-
HDP, reálny rast	4,7	4,1	4,0	4,3	4,8	4,9
Konečná spotreba domácností, reálny rast	2,7	2,5	2,6	2,0	3,0	-
Konečná spotreba domácností, nominálny rast	9,8	8,6	-	-	9,8	-
Priem. mesačná mzda zamestnanca, nominálny rast	8,6	8,7	6,5	6,7	9,1	-
Priem. rast zamestnanosti, VZPS	0,2	-	0,6	1,0	0,6	-
Priem. miera nezamestnanosti, VZPS	17,2	16,2	16,5	16,6	17,0	-
Index spotrebiteľských cien, priem. rast	7,8	7,5	8,2	7,6	7,8	6,9
Index cien priemyselných výrobcov, priem. rast	3,2	3,0	-	-	3,2	3,3
Bilancia bežného účtu PB, % z HDP	-1,1	-1,2	-2,5	-1,7	-1,5	-
Konečná spotreba verejnej správy, reálny rast	0,5	0,9	1,3	1,5	2,0	-
Tvorba hrubého fixného kapitálu, reálny rast	3,0	5,9	5,3	6,0	4,5	-
Vývoz výrobkov a služieb, reálny rast	13,3	10,0	9,5	14,0	12,8	-
Dovoz výrobkov a služieb, reálny rast	11,6	10,2	9,5	12,6	12,4	-

* Výbor pre makroekonomické prognózovanie (priemer jednotlivých odhadov členov výboru bez MF SR, júl 2004)
 Zdroj: EK – European Commission 2004 Spring forecasts, OECD – OECD Economic Outlook No. 75, prognózy EK a OECD nezohľadňujú makroekonomický vývoj SR v 1. štvrťroku 2004; refer. banky – júl 2004

II. VÝVOJ VEREJNÝCH FINANCIÍ

Vláda si pri zostavovaní štátneho rozpočtu na rok 2004 vytýčila cieľ udržať deficit verejných financií v metodike ESA 95 na úrovni 3,9% HDP. Tento cieľ je v súlade s ambicióznym strednodobým cieľom - konsolidovať verejné financie a vytvoriť tak v relatívne krátkom čase vhodné podmienky na splnenie maastrichtských kritérií a následný vstup do eurozóny. Takýto cieľ je aj v súlade so zámermi programového vyhlásenia vlády v oblasti verejných financií.

Hlavným cieľom tohto materiálu je podať správu o tom, či sa cieľ vlády v oblasti verejných financií podarí naplniť. Obsahom je monitoring a analýza udalostí, ktoré majú vplyv na hospodárenie verejnej správy, pričom je dôraz kladený na zmeny oproti schválenému rozpočtu. Ministerstvo financií v apríli informovalo o tom, že podľa vtedajších prognóz by mal deficit verejných financií v roku 2004 dosiahnuť 3,84% HDP. Tento materiál informuje o pozitívnych a negatívnych vplyvoch na deficit verejných financií, ktoré sa objavili od apríla.

Napriek tomu, že dostupnosť údajov za 1. polrok 2004 už umožňuje kvalitnejšiu analýzu vývoja verejných financií, naďalej pretrvávajú isté riziká. Tie sú najmä z titulu stále nie celkom jednoznačných dopadov daňovej reformy, dopadov vstupu do EÚ na daňové príjmy, vývoja vo financovaní zdravotníctva, ale i z doladovania informačných systémov, najmä v štátnej pokladnici a Sociálnej poisťovni. Všeobecne sa však potvrdzuje konštatácia z aprílového materiálu, že deficit verejných financií sa bude v roku 2004 pohybovať tesne pod rozpočtovanou úrovňou. **Podľa aktuálnych analýz by mal deficit verejných financií a pri naplnení nižšie uvedených predpokladov dosiahnuť v roku 2004 úroveň 3,85% HDP.**

Predložený materiál sa sústreďuje na tie zložky verejných financií, v ktorých hospodárení sa v minulosti koncentrovali najvýznamnejšie zmeny oproti rozpočtu. Ide najmä o štátny rozpočet, Sociálnu poisťovňu, zdravotné poisťovne a FNM. Materiál vychádza z predpokladu, že ostatné zložky verejných financií budú hospodáriť na úrovni rozpočtu. Ďalším predpokladom je, že v bilancii pohľadávok a záväzkov verejných inštitúcií nepríde k podstatným zmenám.

II.1. Štátny rozpočet

II.1.1. Daňové príjmy

Aktuálny odhad daňových príjmov pre verejné financie je vyšší o 2,6 mld. Sk oproti rozpočtu, čo predstavuje príspevok vo výške 0,2% HDP k zlepšeniu plánovaného deficitu verejnej správy. Oproti minulému materiálu došlo k miernemu zníženiu odhadu na aktuálnej báze o cca 1,1 mld. Sk¹⁶.

Vývoj daňových príjmov za prvý polrok 2004 je v súlade s očakávaniami, ktoré boli pri zostavovaní štátneho rozpočtu, čo je potvrdenie konštatácie z minulého materiálu. Podobne makroekonomické predpoklady, ktoré sú podstatné z hľadiska daňových príjmov, ostávajú prakticky nezmenené, alebo sú mierne pozitívnejšie.

Minulý materiál priniesol informáciu o tom, že v oblasti verejných financií sú najväčším rizikom daňové príjmy. Radikálna daňová reforma totiž zmenila celý systém a bolo mimoriadne ťažké odhadnúť reakcie a zmeny v správaní sa ekonomických subjektov. MF SR sa preto snažilo pri zostavovaní štátneho rozpočtu na rok 2004 postaviť odhady daňových príjmov mierne konzervatívne. Dostupnosť údajov za 1. polrok 2004 už oprávňuje urobiť istejší odhad s väčšou pravdepodobnosťou naplnenia. Riziko však naďalej pretrváva, pretože stále sa čaká na niektoré dôležité údaje. Daňová reforma a vstup do EÚ priniesli systémové zmeny, ktoré spôsobili tlak na informačný systém.

V tomto materiáli sa pristúpilo k rozlíšeniu odhadu daní na aktuálnej a hotovostnej báze. Súčasťou reformy verejných financií je postupný prechod na rozpočtovanie, monitorovanie a vykazovanie hospodárenia verejnej správy na aktuálnej báze podľa metodiky ESA 95. V prípade daňových príjmov, ale i ostatných príjmových a výdavkových položiek verejných financií, je vykazovanie najbližšie k plnej implementácii metodiky ESA 95, pretože sa robí v čase (po skončení rozpočtového obdobia), keď už sú dostupné potrebné údaje. Prechod na rozpočtovanie daňových príjmov, ktorého podstatou je prognóza, je technicky náročnejší a zdlhavejší proces. Preto pri príprave rozpočtu 2004 sa prijal explicitný predpoklad, že odhad daňových príjmov na hotovostnej báze sa rovná odhadu na aktuálnej báze. Výnimku tvorili len spotrebné dane a DPH, kde sa rozdiel stanovil na základe odhadu efektov, ktoré súviseli najmä so vstupom do EÚ a zmenami v nadmerných odpočtoch DPH. Údaje dostupné za prvý polrok umožnili začať členiť odhad daní na aktuálnej a hotovostnej báze nad rámec efektov. **Aktuálny odhad daní je vyšší oproti rozpočtu o 2,6 mld. Sk na aktuálnej báze a o 6,7 mld. Sk na hotovostnej báze**, pričom v minulom materiáli bol pozitívny rozdiel 3,7 mld. Sk tak na aktuálnej ako i v hotovostnej báze (alebo bez dane z dividend vo FNM 1,6 mld. Sk).

Cieľom tejto časti materiálu je ukázať príspevok aktuálneho odhadu daní k splneniu plánovaného deficitu verejných financií. Ten je stanovený v metodike ESA 95, a preto je nasledujúca tabuľka zostavená na aktuálnej báze.

¹⁶ V skutočnosti došlo na porovnateľnej báze k zvýšeniu odhadu daní o mierne menej ako 1 mld. Sk, nakoľko v predchádzajúcom materiáli sa uvažovalo so zrážkovou daňou z dividend, ktoré podľa aktuálnych informácií nebudú vyplatené, ale zostanú vo FNM.

Daňové príjmy (akruálne hodnoty, mil. Sk)			
	Schválený rozpočet 2004	Aktuálny odhad MF SR	Rozdiel oproti rozpočtu
Dane z príjmov	62 183	66 400	4 217
FO zo závislej činnosti a funkčných požitkov	23 283	28 200	4 917
FO z podnikania a sam. zárobkovej činnosti	3 800	3 200	-600
Právnických osôb	23 700	28 800	5 100
Vyberané zrážkou	11 400	6 200	-5 200
Dane z majetku	5 171	4 971	-200
Daň z prevodu a prechodu nehnuteľností	1 500	1 300	-200
Daň z dedičstva a z darovania	0	0	0
Daň z nehnuteľností	3 671	3 671	0
Domáce dane na tovary a služby	159 500	157 250	-2 250
Daň z pridanej hodnoty	113 800	110 750	-3 050
Spotrebné dane	43 200	44 000	800
Cestná daň	2 500	2 500	0
Dane z medzinárodného obchodu a transakcií	1 630	2 500	870
Dovozné clo	1 250	1 500	250
Podiel na vybratých finančných prostriedkoch	380	950	570
Ostatné colné príjmy	0	50	50
Dane za špecifické služby	3 556	3 556	0
Daňové príjmy verejnej správy spolu	232 040	234 677	2 637
Daňové príjmy VS spolu na HDP	17,7%	17,9%	0,2%
Daňové príjmy štátneho rozpočtu	213 642	215 914	2 272
Daňové príjmy ŠR spolu na HDP	16,30%	16,47%	0,17%

Zdroj: MF SR

Podľa aktuálneho odhadu bude výnos **dane z príjmov zo závislej činnosti** vyšší oproti rozpočtu o 4,9 mld. Sk. Hlavným dôvodom rozdielu oproti rozpočtu je konzervatívny prístup, ktorý bol uplatnený pri zostavovaní rozpočtu. V čase kvantifikácie efektu zmeny sadzieb na rovnú daň neexistovali spoľahlivé údaje o mzdovej distribúcii medzi zamestnanými. Až plnenie dane za mesiace máj a jún už oprávnilo urobiť jednoznačnejšie závery o výnose dane ku koncu roka. Prvé mesiace roka boli ovplyvnené legislatívou platnou do 31.12.2003 (januárové plnenie), očakávaným presunom časti odmien z minulého roka a vyrovnaním rozdielu medzi preddavkovo zaplatenou daňou a vypočítanou daňou, ktorý vyplýva z ročného zúčtovania. Z makroekonomických indikátorov sa čiastočne na raste výnosu podieľa vyššie tempo rastu priemernej mzdy oproti predpokladom rozpočtu.

Výnos **dane z príjmov právnických osôb** je vyšší oproti rozpočtu o 5,1 mld. Sk. Hlavným dôvodom rozdielu je nerovnomerný vývoj zisku a daňovej povinnosti právnických osôb. Napríklad jeden subjekt zaplatil v tomto roku 3 mld. Sk, pričom táto čiastka je jednorazového charakteru a je neopakovateľná v ďalšom období. V podnikovej sfére stále prebiehajú hlboké štrukturálne zmeny, ktorých dôsledkom je nerovnomerný vývoj zisku u jednotlivých subjektov, čo sa prejavuje aj na agregátnej úrovni. Keďže dominantným faktorom vývoja ziskovosti podnikov sú štrukturálne zmeny a nie makroekonomický vývoj, zisk právnických osôb, a teda aj výnos dane do rozpočtu nie je možné prognózovať štandardnými metódami. V tomto prípade musia nastúpiť konzervatívne predpoklady, ako tomu bolo pri zostavovaní štátneho rozpočtu na rok 2004. Dôvodom vyššieho výnosu je aj úhrada Slovenskej republiky vo výške 525,5 mil. Sk zo strany spoločnosti U.S. Steel Košice, ktorá súvisí s vyrovnaním za otázku platnosti limitov produkcie, pričom táto platba nebola v rozpočte očakávaná.

Štrukturálne zmeny v ziskovosti sú obzvlášť markantné v posledných rokoch. Na vysvetlení sa podieľa deregulácia cien, privatizácia veľkých monopolov, postupné nastavenie prostredia tvrdých rozpočtových obmedzení v podnikovom sektore (privatizácia bánk), ale i flexibilnejší trh práce. Typickou črtou výnosu dane z príjmov právnických osôb je, že je najmä v posledných dvoch rokoch ťahaný obmedzeným počtom subjektov. 27 subjektov, ktoré dosiahli za zdaňovacie obdobie 1997 –

2003 najvyšší základ dane, sa podieľali za rok 2003 svojím základom dane pred zdanením na celkovom základe všetkých právnických osôb na úrovni 46%¹⁷, za rok 2002 vo výške 38% a rok pred tým 34%. Váha týchto subjektov na výnose dane dynamicky vzrástla a navyše vývoj zisku u týchto subjektov je veľmi volatilný a preto ťažko predikovateľný. Tento problém ilustruje nasledujúca tabuľka, ktorá ukazuje tempo rastu základu dane PO, pričom ide o päť najväčších subjektov podľa vyššie uvedeného kritéria za rok 2003.

Tempo rastu základu dane právnických osôb pred zdanením 5 najväčších daňových subjektov v roku 2003 (%)						
Daňový subjekt	1998	1999	2000	2001	2002	2003
1. subjekt	17	28	-57	-43	310	41
2. subjekt	-	-	-	-97	-92	397 867
3. subjekt	xx	-	68	-8	51	28
4. subjekt	-42	-100	-	-24	60	-14
5. subjekt	-	-	459	122	107	38

'x' - daňový subjekt v danom roku neexistoval
'xx' - v predchádzajúcom roku nie je známa hodnota alebo neexistoval daňový subjekt
'-' nie je možné interpretovať temp rastu kvôli hodnote základu dane pred zdanením menšej alebo rovné nule
 Zdroj: MF SR

V prípade odhadu dane z príjmov právnických ale i fyzických osôb, stále pretrvávajú mierna neistota, pretože niektoré subjekty majú možnosť podať daňové priznanie v júni, prípadne septembri.

Odhad **dane vyberanej zrážkou** je nižší oproti rozpočtu o 5,2 mld. Sk. Na rozdiel sa podieľajú dva hlavné dôvody. Prvým je skutočnosť, že vo viacerých prípadoch sa s účinnosťou od 1.1.2004 zmenil spôsob zdanenia a výnosy už nie sú vyberané zrážkou, ale vstupujú do základu dane z príjmov FO, prípadne PO. Preto pri hodnotení vývoja je lepšie prihliadať na celkové dane z príjmov (teda spolu s DPFO a DPPO). Druhým dôvodom je fakt, že sa vo výnose tejto dane očakávali príjmy zo zdanenia dividend. O tieto príjmy štátny rozpočet neprišiel, ale sa prejavili buď ako nedaňový príjem FNM alebo sa stanú súčasťou príjmu DPPO a DPFO v roku 2005 potom, čo subjekty podajú daňové priznania za rok 2004.

Odhad **DPH** je nižší oproti rozpočtu o 3,1 mld. Sk a naďalej ostáva zdrojom najväčšej neistoty v odhade daňových príjmov. Pokým minulý materiál indikoval mierne vyšší výnos oproti rozpočtu, v tejto aktualizácii je riziko na opačnej strane. Hlavným dôvodom rozdielnych výsledkov je fakt, že pri analýze z apríla bolo k dispozícii len mimoriadne pozitívne hotovostné plnenie DPH za prvé tri mesiace roka, pokým v tejto analýze boli k dispozícii už agregované daňové priznania za prvých päť mesiacov. Otázky súvisiace s hotovostným plnením a rôznymi efektmi súvisiacimi s legislatívou boli vysvetlené v minulom materiáli. Na základe momentálne dostupných údajov bol dopad efektov na výnos DPH aktualizovaný, pričom nenastali žiadne podstatné zmeny vo výsledkoch a potvrdili sa závery prezentované v apríli.

Najdôležitejším zdrojom informácií pre aktualizáciu odhadu DPH sú daňové priznania za máj. Tieto však podávajú veľmi rozpačitý obraz o situácii a sú skôr zdrojom ďalšej neistoty ako spoľahlivým podkladom pre analýzu. Dôvodom môže byť fakt, že ide o prvé daňové priznania podávané mesačnými platiteľmi DPH po vstupe do EÚ. Nové daňové priznanie má oproti starému odlišnú štruktúru. Z tohto dôvodu je možné, že v máji došlo k nepresnostiam, a preto je nutné čakať na priznania za väčší počet mesiacov, kým sa systém stabilizuje.

Kľúčovým rizikom odhadu DPH v tomto roku je fakt, že sa kumulovalo v jednom období viacero legislatívnych zmien, ktoré majú výrazný dopad na výnos: zjednotenie sadzieb, zmena spôsobu výberu DPH po vstupe SR do EÚ, zmeny v oblasti nadmerných odpočtov a zníženie hranice registrácie za

¹⁷ Podľa momentálne dostupných údajov, v roku 2003 nie sú zohľadnené subjekty, ktoré podajú daňové priznania v júni alebo septembri 2004.

platiteľov dane z pridanej hodnoty. Pri analýze údajov je problematické jednotlivé efekty odlišiť a verifikovať tak predpoklady a postupy uplatnené v čase zostavovania rozpočtu. Ministerstvo financií sa preto snaží na jednej strane brať do úvahy všetky aktuálne informácie, na druhej strane uplatňuje pri aktualizácii odhadu DPH vždy konzervatívny prístup. To znamená, že v prípade prekvapivého plnenia za istý indikátor nerobí predčasné závery, ale čaká na potvrdenie trendu.

Odchýlky u **ostatných daní** oproti rozpočtu sú pomerne malé a navzájom sa kompenzujú. V prípade daní, ktoré plynú výhradne do rozpočtov obcí (daň z nehnuteľností, miestne poplatky), a tieto si ich sami rozpočtujú, sú už oproti minulému materiálu k dispozícii ich rozpočtované sumy a boli doplnené do tabuľky. Keďže predpokladom celého materiálu je vyrovnanosť hospodárenia obcí, v prípade týchto daní sa tiež nepredpokladá rozdiel plnenia oproti rozpočtu, pretože inak by došlo k skresleniu dopadu odhadu daní na deficit verejných financií.

Hlavným rizikom ostáva odhad DPH, pričom u DPPO a DPFO sa ešte čaká na daňové priznania podávané v júni, resp. septembri.

II.1.2. Nedaňové a ostatné príjmy

Vývoj plnenia nedaňových príjmov v 1. polroku 2004 vytvára priestor na možné zvýšenie nedaňových príjmov v celoročnom vyjadrení o 2,3 mld. Sk. Tento predpoklad je podporovaný predovšetkým vyšším plnením príjmov z podnikania, administratívnych a iných poplatkov. Za 1. polrok 2004 dosiahli nedaňové príjmy úroveň 9,3 mld. Sk, čo predstavuje plnenie schváleného rozpočtu na 71,5%. V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka to predstavuje nárast o 1,8 mld. Sk, resp. 24,4 %.

FNM získa podľa svojich predpokladov v tomto roku z dividend 10,4 mld. Sk, pričom rozpočtovaná suma bola 8,3 mld. Sk. Rozdiel je spôsobený najmä tým, že pri tvorbe rozpočtu sa počítalo so zdanením dividend FNM, v skutočnosti však FNM dividendy zdaňovať nemusí. To samozrejme spôsobí znížený výnos zrážkovej dane, ktorá výrazne nespĺní rozpočtovanú úroveň. Na základe uvedeného sa predpokladá, že príjmy štátneho rozpočtu z transferov (dividendy FNM sa prostredníctvom štátnych fiannčných aktív stávajú príjmi štátneho rozpočtu) vzrastú oproti schválenému rozpočtu o 2,1 mld. Sk.

II.1.3. Výdavky

Z roku 2003 sa do tohto roku previedli prostredníctvom mimorozpočtových účtov zdroje v objeme 9,8 mld. Sk, ktoré kapitoly vlni nevyčerpali. Tieto prostriedky je možné použiť v tomto roku, čím sa automaticky zvyšujú verejné výdavky nad úroveň určenú štátnym rozpočtom. Ministerstvo financií pre účely analýzy vývoja verejných financií v roku 2004 predpokladá, že rovnaká suma bude zo strany kapitol nevyčerpaná aj v tomto roku. To znamená, že nečerpanie rozpočtovaných zdrojov, resp. **výnimky z časového použitia zdrojov**, budú mať na deficit verejných financií v roku 2004 neutrálny dopad – z titulu presunu z roku 2003 sa objem verejných výdavkov v roku 2004 zvýši o 9,8 mld. Sk, zároveň sa o rovnakú sumu znížia verejné výdavky z titulu nevyužitia limitov určených štátnym rozpočtom na rok 2004.

Vzhľadom na priaznivý makroekonomický vývoj, najmä v oblasti poklesu úrokových sadzieb a posilňovania koruny, sa v kapitole **štátny dlh** predpokladá ďalšia úspora výdavkov v objeme 1 mld. Sk.

Ministerstvo financií je presvedčené o tom, že rozpočtovaná suma pre rok 2004 je pri jej optimálnom rozdelení dostatočná na financovanie **regionálneho školstva**. Avšak normatívy boli MŠ SR nastavené tak, že napriek nárastu disponibilných zdrojov na prevádzku v roku 2004 o viac ako 9%, nie je

kapitola ministerstva školstva schopná vzniknutú situáciu riešiť. Preto sa navrhuje uvoľniť 500 mil. Sk na preklenutie problémov v oblasti regionálneho školstva. Ide o jednorazovú podporu, ktorá nebude zvyšovať základňu pri nápočte rozpočtu regionálneho školstva v nasledujúcich rokoch.

Pre verejné **vysoké školy** sa do kapitoly Ministerstva školstva SR uvoľňuje dodatočných 250 mil. Sk a to najmä v súvislosti so zabezpečením praktickej výučby študentov lekárskeho fakult, ktorej financovanie prešlo na Ministerstvo školstva SR uznesením vlády SR č. 408/2003 z kapitoly Ministerstva zdravotníctva SR.

V zmysle bodu C.8 uznesenia vlády SR č. 213/2004 má **Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií SR** zabezpečiť ukončenie výstavby diaľnice na všetkých úsekoch v časti Bratislava - Žilina do 30. novembra 2006. V tejto súvislosti je nevyhnutné pre rok 2004 zabezpečiť financovanie úseku diaľnice D1 Ladce - Sverepec zvýšením výdavkov o 300 mil. Sk. Stavba je v štádiu realizácie výstavby. Zároveň je potrebné na úsek Vrtižer - Hričovské Podhradie zvýšiť výdavky o 600 mil. Sk. Pôvodne sa uvažovalo so začatím stavby v roku 2005, ale je nevyhnutné začať s výstavbou tohto úseku už v roku 2004. Zároveň sa navrhuje zvýšiť limit výdavkov o ďalších 38,5 mil. Sk na poskytnutie podpory na výstavbu a rekonštrukcie príjazdových komunikácií k priemyselnému areálu firmy Samsung Electronics Slovakia spol. s r.o. v meste Galanta. Investičná akcia súvisí s dobudovaním infraštruktúry priemyselného parku. Navýšenie spolu predstavuje 939 mil. Sk.

Pre **Slovenský rozhlas** sa navrhuje mimoriadna finančná podpora vo výške 183 mil. Sk, ktorá by mala slúžiť na riešenie straty z hospodárenia za rok 2003 (63 mil. Sk) a rovnako by mala riešiť plánovanú a Rozhlasovou radou schválenú stratu z hospodárenia na rok 2004 (120 mil. Sk). Dôvodom vzniku straty v roku 2003 a zároveň v roku 2004 bol výpadok pôvodne predpokladaných príjmov z koncesionárskych poplatkov. Vyššie uvedenou finančnou podporou sa vytvára predpoklad, že Slovenský rozhlas bude ku koncu roka 2004 vykazovať vyrovnané hospodárenie.

V súvislosti s potrebou zabezpečenia výdavkov súvisiacich s prevádzkovaním informačného systému Štátnej pokladnice a na splnenie úloh vyplývajúcich z uzatvoreného kontraktu medzi **Ministerstvom financií SR** a DataCentrom bolo rozpočtovým opatrením povolené prekročenie limitu výdavkov kapitoly o 190 mil. Sk. Finančné krytie bolo zabezpečením viazaním výdavkov v kapitole Štátny dlh. Ak by nedošlo k zvýšeniu limitu výdavkov kapitoly, nebolo by možné zabezpečiť plnú funkčnosť informačného systému Štátnej pokladnice, a tým aj napojenie rozpočtových kapitol na predmetný systém.

Pre kapitolu **Úrad geodézie, kartografie a katastra SR** sa navrhuje pre rok 2004 zvýšiť objem výdavkov o 11,385 mil. Sk, ktoré by mali slúžiť na rozvoj aktivít súvisiacich s poskytovaním služieb katastrálnych úradov prostredníctvom internetu, a tým aj urýchlenie procesu poskytovanie služieb pre právnické a fyzické osoby zo strany katastrálnych úradov. Týmto sa vytvára priestor na to, aby katastrálne úrady mohli dodržiavať zákonom stanovené lehoty pre vybavovanie žiadostí.

Na konci roka 2003 vykazoval mimorozpočtový účet obmien a zámien **Správy štátnych hmotných rezerv** zostatok, ktorý prevyšuje štandardnú úroveň približne o 1 mld. Sk. Tým sa jednorazovo vylepšil deficit verejných financií v roku 2003. Vzhľadom na to, že na konci roka 2004 sa očakáva zostatok na štandardnej úrovni, čo znamená medziročný pokles o 1 mld. Sk, deficit verejných financií bude o rovnakú sumu vyšší.

Pre kapitolu **Národný bezpečnostný úrad** sa navrhuje zvýšiť výdavky na rok 2004 o 40,7 mil. Sk na riešenie investičných akcií. Ide o vybavenie certifikačných pracovísk SIB v celkovej sume 21,8 mil. Sk, za účelom zakúpenia meracích a testovacích prístrojov; budovanie siete utajeného spojenia ústavných a vládnych činiteľov v celkovej sume 4 mil. Sk za účelom zakúpenia zariadení pre utajené spojenie; budovanie informačných systémov NBÚ v celkovej sume 6,2 mil. Sk za účelom vybudovania aplikačnej nadstavby IS previerkového procesu a zariadenia pre manažérsky informačný systém a budovanie záložného pracoviska pre elektronický podpis v celkovej sume 8,7 mil. Sk.

Pri schvaľovaní štátneho rozpočtu v NR SR bol rozpočet **Slovenskej informačnej služby** na rok 2004 znížený o 200 mil. Sk. Na zabezpečenie nevyhnutnej činnosti a na vykonávanie činností vyplývajúcich zo zákona o Slovenskej informačnej službe bola zo strany kapitoly predložená požiadavka na zvýšenie limitu výdavkov na rok 2004 o 206,9 mil. Sk. Po posúdení žiadosti MF rozpočtovým opatrením zvýšilo limit výdavkov rezortu pri súčasnom viazaní na rozpočtovej kapitole Štátny dlh o 80 mil. Sk. Ďalších 100 mil. Sk sa navrhuje uvoľniť v druhom polroku 2004.

Zo zúčtovania so štátnym rozpočtom za rok 2003 vyplynul z poistného plateného štátom za určené kategórie osôb na zdravotné poistenie odvod v prospech štátneho rozpočtu v objeme 134 mil. Sk. Na krytie výdavkov spojených so zabezpečovaním kúpeľnej starostlivosti a na realizáciu ostatných úloh zabezpečovaných **Ministerstvom zdravotníctva SR** sa navrhuje zvýšiť limit výdavkov kapitoly o 100 mil. Sk.

Spoločnosť **U.S. Steel** odviedla do príjmov štátneho rozpočtu dodatočnú daň z príjmov právnických osôb v sume 525,5 mil. Sk. Po zohľadnení podielového charakteru dane bude do štátneho rozpočtu smerovať 487 mil. Sk. Uvedené finančné prostriedky sa navrhujú použiť po dohode s U.S. Steel najmä v oblastiach kultúry a športu vo východoslovenskom regióne podľa prílohy č.1 k materiálu.

II.2. Ostatné subjekty verejných financií

II.2.1. Sociálna poisťovňa

Na základe skutočného vývoja hospodárenia Sociálnej poisťovne k 31. máju 2004 sa predpokladá v roku 2004 zníženie príjmov Sociálnej poisťovne. Pokles príjmov bude spôsobený predovšetkým poklesom poistencov štátu, nadhodnotením základného fondu poistenia v nezamestnanosti a nižšími úrokovými sadzbami. Na stranu výdavkov Sociálnej poisťovne negatívne vplyva nepriaznivý vývoj počtu poberateľov dávok v nezamestnanosti a nižší pokles invalidných dôchodkov. Celkový negatívny dopad vývoja hospodárenia Sociálnej poisťovne sa predpokladá na úrovni 1,63 mld. Sk (nad rámec vyšších výdavkov z titulu jednorazového vyplatenia 1000 Sk dôchodcom).

II.2.2. Iné zložky verejných financií

Fond národného majetku

V oblasti príjmov z privatizácie očakáva FNM výpadok v objeme približne 8 mld. Sk. Keďže ide o príjmy z privatizácie, ktoré nie sú bežnými príjmami verejných financií, ich výpadok nezvyšuje deficit verejných financií. Spôsobuje ale problémy v hotovostných tokoch FNM. Aj vzhľadom na to nebude možné realizovať výdavok vo forme finančných kompenzácií nákladov obcí na vybudované elektroenergetické zariadenia vo výške 403 mil. Sk.

Veriteľ

V priebehu roku 2004 realizuje Veriteľ oddlžovanie zdravotníckych zariadení. Väčšina z nich nie je v metodike ESA95 súčasťou verejného sektora. Vzhľadom na to bude oddlžovanie týchto subjektov zvyšovať deficit verejných financií. Keďže v súčasnosti nie je možné presne odhadnúť, aký objem zdrojov bude na oddlženie zdravotníckych zariadení použitý, v tomto štádiu sa v analýze vývoja verejných financií od tohto vplyvu abstrahuje. Táto položka síce jednorazovo zvýši vykazovaný deficit verejných financií, ale ide o mimoriadny vplyv, ktorý nie je spôsobený ani uvoľnením fiškálnej politiky a ani sa negatívne nepremietne do rozpočtového hospodárenia nasledujúcich rokov.

Slovenský pozemkový fond

Vláda SR dňa 14. júla 2004 schválila Slovenským pozemkovým fondom predložený návrh na rozdelenie hospodárskeho výsledku za rok 2003, v ktorom sa navrhoval prevod prostriedkov na

osobitný účet Ministerstva pôdohospodárstva SR v objeme 94,6 mil. Sk; očakáva sa schodok SPF v metodike ESA 95 vo výške 109 mil. Sk oproti rozpočtovanému schodku v objeme 15,9 mil. Sk. Tento prevod bude predstavovať negatívny dopad na rozpočet verejnej správy v metodike ESA 95 v objeme 94,6 mil. Sk.

III. AKTUÁLNY ODHAD SALDA VEREJNEJ SPRÁVY V METODIKE ESA 95 na rok 2004

Aktuálny vývoj deficitu		
	v mil. Sk	v % HDP
Vládny návrh schodku Verejnej správy (VS)	50 432	3,9
(+) zvýšenie schodku FNM SR	403	
(+) zníženie prebytku Sociálnej poisťovne	1 037	
(+) zvýšenie schodku štátneho rozpočtu	110	
Schodok VS po schválení jednotlivých rozpočtov	51 982	4,02
(-) odstránenie rezervy na 3. pilier dôch. sporenia	680	
(-) úprava rozpočtu Sociálnej poisťovne	719	
Reálny schodok VS po úpravách rozpočtov	50 583	3,92
(-) aktualizácia odhadu daní	3 717	
(-) úroky štátneho dlhu	1 600	
(+) investičný stimul pre KIA Motors	1 600	
(+) jednorazová kompenzácia dôchodcom	1 250	
(+) riziko v zdravotníctve	1 500	
Odhad schodku VS z apríla 2004	49 616	3,84
(-) úspora výdavkov v kapitole štátny dlh	1 000	
(-) aktualizácia odhadu nedaňových príjmov	2 300	
(-) zvýšenie príjmov FNM z dividend	2 100	
(-) nere realizované finančné kompenzácie obciam z FNM	403	
(+) aktualizácia odhadu daní	1 080	
(+) financovanie diaľnic	939	
(+) zvýšenie transferu verejným vysokým školám	250	
(+) zvýšenie výdavkov Slovenskej informačnej služby	180	
(+) zvýšenie výdavkov Úradu geodézie, kartografie a katastra SR	11	
(+) zvýšenie výdavkov na prevádzku Štátnej pokladnice	190	
(+) finančná podpora Slovenskému rozhlasu	183	
(+) aktualizácia bilancie Sociálnej poisťovne	1 630	
(+) aktualizácia zostatku účtu Správy štátnych hmotných rezerv	1 000	
(+) zvýšenie výdavkov na regionálne školstvo	500	
(+) zvýšenie schodku Slovenského pozemkového fondu	95	
(+) zvýšenie výdavkov pre kapitolu Národný bezpečnostný úrad	41	
(+) použitie finančných prostriedkov od U.S. Steel na kultúru a šport	500	
Aktuálny odhad schodku VS	50 411	3,85
z toho: zlepšenie deficitu vplyvom aktualizácie odhadu HDP (v % HDP)		0,06

(+) indikuje zvýšenie a (-) zníženie schodku verejnej správy v metodike ESA 95
Zdroj: MF SR

PRÍLOHA

Príloha 1

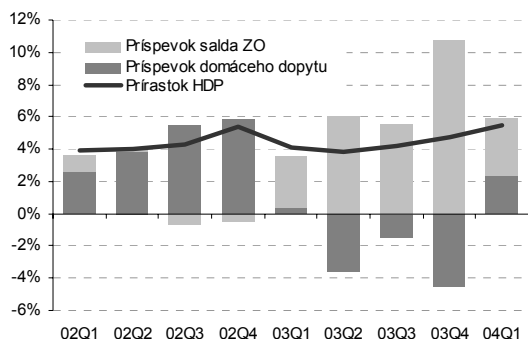
Návrh na rozdelenie prostriedkov poukázaných do štátneho rozpočtu spoločnosťou U. S. Steel Košice.

1.	Výstavba zimného štadióna Aréna v Košiciach.	250 mil. Sk
2.	Výstavba viacúčelovej športovo-kultúrnej haly Poprad	80 mil. Sk
3.	Výstavba vysokohorskej Chaty pod Rysmi	8 mil. Sk
4.	Štátna filharmónia Košice – modernizácia budovy	20 mil. Sk
5.	Východoslovenská galéria – obnova a modernizácia budovy	8 mil. Sk
6.	Východoslovenské múzeum detto	5 mil. Sk
7.	Technické múzeum Košice detto	2 mil. Sk
8.	Vybudovanie cyklistického chodníka Košice – Alpinka	3 mil. Sk
9.	Výstavba telocvične Lendak	15 mil. Sk
10.	Výstavba telocvične Rozhanovce	20 mil. Sk
11.	Rekonštrukcia Národného domu Martin	30 mil. Sk
12.	Divadlo Thalia Košice	8 mil. Sk
13.	Štátne divadlo Košice -rekonštrukcia budovy	8 mil. Sk
14.	Divadlo Jonáša Záborského Prešov - rekonštrukcia strechy	6 mil. Sk
15.	Divadlo Alexandra Duchnoviča Prešov -vozidlo na prepravu	5 mil. Sk
16.	Divadlo A. Bagara Nitra - kapitalové výdavky	7 mil. Sk

SPOLU 475 mil. Sk

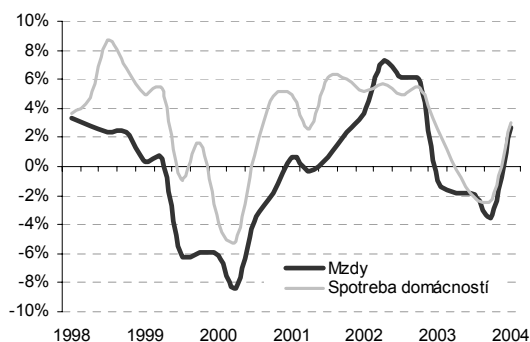
Príloha 2 – Grafy

Rast HDP a príspevky k jeho rastu (vývoj po štvrt'rokoch vrátane 1.Q.2004)

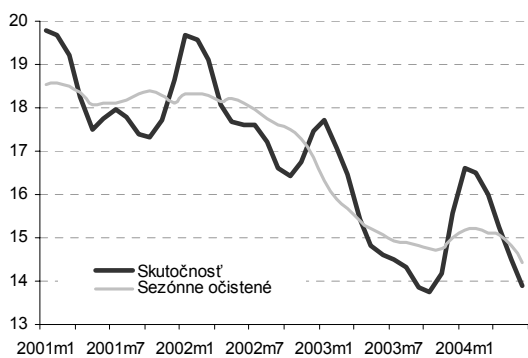
Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Reálny rast spotreby domácností a priemernej mzdy (vývoj po štvrt'rokoch vrátane 1.Q.2004)

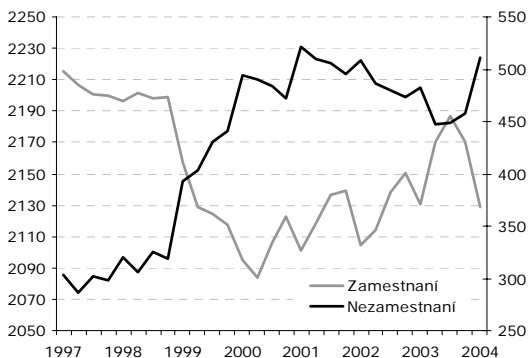
Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Miera evidovanej nezamestnanosti (%)

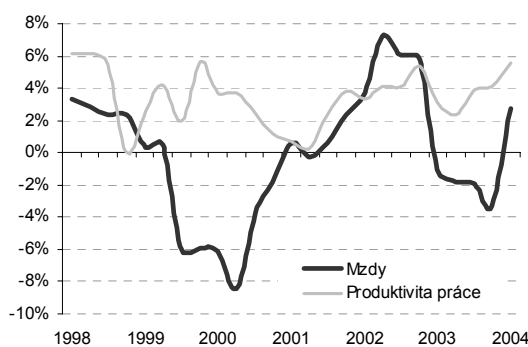
Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Ekonomická aktivita podľa VZPS (tis. osôb)

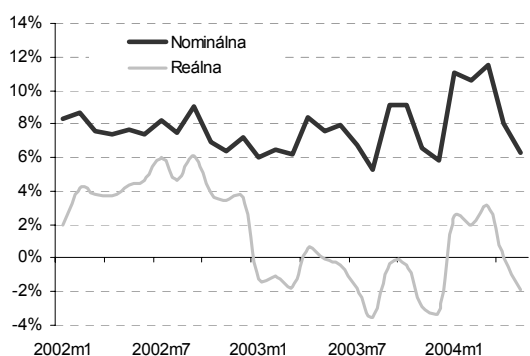
Zdroj: ŠÚ SR

Reálny rast miezd a produktivity práce

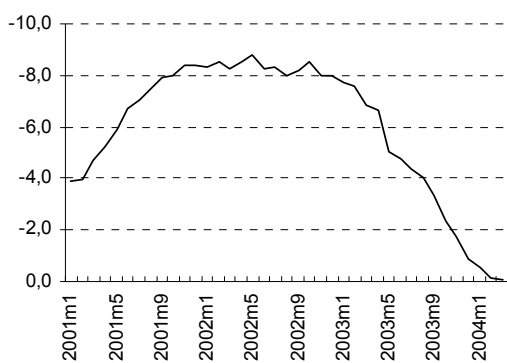
Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Priemerná vážená mzda vo vybraných odvetviach (%)

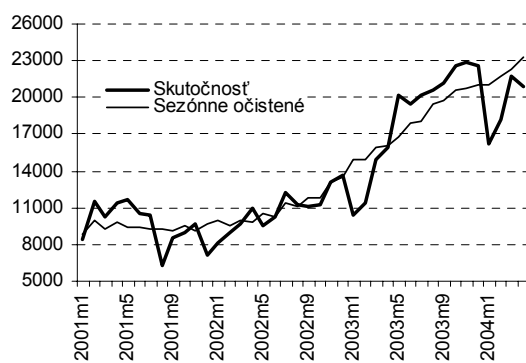
Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Bežný účet platobnej bilancie (% HDP)

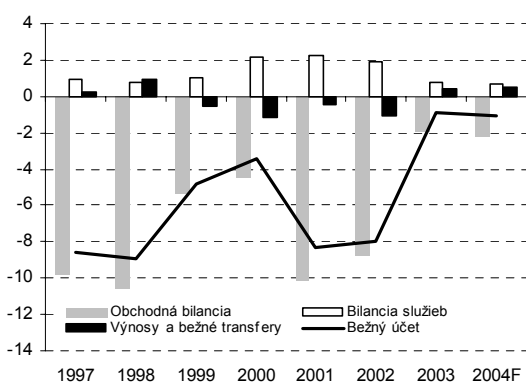
Zdroj: NBS, MF SR

Vývoz mot. vozidiel a príslušenstva (mil. Sk)

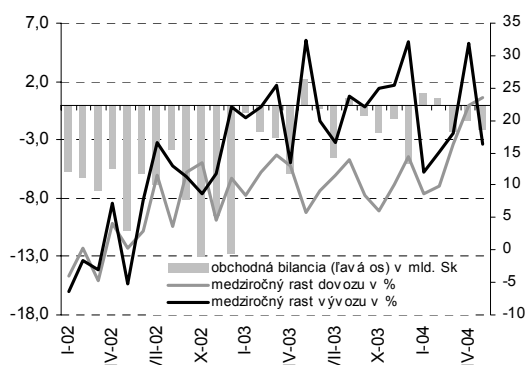
Zdroj: ŠÚ SR, MF SR

Bežný účet PB a jeho zložky (% HDP)

Zdroj: NBS, MF SR

Vývoj obchodnej bilancie

Zdroj: ŠÚ SR